

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznika. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst 250 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.

«Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Zagoneten umor na Jesenicah

Političen zločin makedonskih revolucionarjev?

Davi so našli v gozdu pri Jesenicah umorjenega Bolgara, ki je došel iz Beograda — Sumljiva neznanca — Poizvedbe na vse strani

Jesenice, 20. oktobra. Danes so odkrili v gozdu, oddaljenem kakih 20 minut od Jesenic proti koroški meji, zagoneten umor. Delavci, ki so jutraj odhajali na delo, so našli ob neki straniški poti neznanega moškega mrtvega. Ko so ga natančneje ogledali, so videli, da je ustreljen ter da ima vrhu tega dva zabodljiva z nožem v prsi. Na čelu ima čudno znamenje, podobno križu, vrezano očitno z nožem. O nenavadni najdbi je bila takoj obveščena orožniška postaja, ki je uvedla preiskavo.

Kolikor je sedaj ugotovljeno, ne gre za domačina, marveč za tujca. Ljudje so neznanca opazili včeraj popoldne, ko se je pripeljal z vlakom iz Ljubljane. Orožniki so našli pri njem zapiske, iz katerih je razvidno, da je pred par dnevi odpotoval iz Beograda v Zagreb, od tam pa v Ljubljano. Sklepajoč

po listinah, je neznanec bolgarski državljani. Dvomijo pa, da je ime, ki so ga ugotovili po listinah, njegovo pravo ime.

O izsleditvi je bila obveščena tudi ljubljanska policija in sodišče, ki je poslalo opoldne sodno komisijo na lice mesta, da izvrši nadaljnjše poizvedbe.

Vest o zagonetnem umoru se je bliskovito razširila po okolici. Ljudje pripovedujejo, da so včeraj popoldne opazili neznanca, ko se je pripeljal z ljubljanskim vlakom. Krenil je po cesti proti koroški meji. Z naslednjim vlakom sta prišla še dva tujca, precej podobna prvemu, ter sta krenila v isto smer. Iz dejstva, da je umorjen očitno bolgarski državljani, sklepajo, da gre bržkone za politični umor makedonstvujočih. Ker je umorjen prišel iz Beograda, je bila o umoru obveščena tudi beogradska policija, da s svoje strani ukrene preiskavo. Domneva se, da je

bil umorjen agent makedonstvujočih, ki je imel bržkone nalogo, izvršiti v Jugoslaviji politične umore. Ker pa se je menda branil izvršiti umor, je zapadel smrtni kazni. Tujca, ki sta bila opažena sinoči, sta bržkone odposlanca makedonstvujočih, ki sta sedaj na tako grozen način izvršila smrtno obsodo.

Orožništvo skrbno zasleduje in poizveduje po obeh neznancih, vendar pa o njih doslej ni nobenega sledu. Od včeraj zvečer ju ni nihče več videl. Domneva se, da sta pobegnila preko meje v Avstrijo ter se bosta od tam preko Madžarske in Rumunije vrnila v Bolgarijo. V kolikor je ta domneva pravilna, bo mogoče ugotoviti šele potem, ko bo ugotovljena identiteta umorjenega.

Truplo je bilo danes prepeljano v mrtvašnico na Jesenicah, kjer bo popoldne izvršena obdukcijska.

Pribečević o pobožnih željah klerikalnih denuncijantov

Bivši «načelni» republikanci podtikajo republikanizem SDS, da bi se prikupili hegemonistom. — Prazne nade dr. Korošca na razkol KDK in SDS.

Zagreb, 20. oktobra. r. Ker se pripisuje akciji gosp. Miloša Savića v Beogradu vedno večji pomen in ker se o njej neprestano piše in govori, se je Svetozar Pribečević včeraj popoldne v razgovoru z novinarji ponovno bavil s to zadevo ter je izjavil med drugim: «Mi se tukaj v Zagrebu smejemo, ko vidimo, kako beograjski politiki mencajo in na vso moč predstavljajo akcijo gosp. Savića kot nekakšno naše prizadevanje. Sedaj je izven vsakega dvoma, da je gosp. Savić dobil misijo od pristojnih činiteljev za pročiščenje situacije in ker je vladnim strankam to zelo neprijetno, vsiljujejo akcijo gosp. Savića z vsemi nedopuščenimi sredstvi nam.

Drugo je vprašanje, ali more vlada, ki drži kaj nase, poleg take misije gosp. Savića, še nadalje ostati na svojem mestu in ali ji ni treba izvajati nobenih posledic. Ta vlada ima zares trdo kožo in živce, kakor iz vrvi, ker je niti tako jasen dokaz nezaupanja ne vzemirjenja. Anonimni politični krogi v Beogradu gredo potom beograjskega tiska celo tako daleč, da oporekajo točnosti mojih izjav. Ne vem, zakaj je potrebno beograjskim političnim krogom trditvi, da dela gosp. Savić z vednostjo KDK. Koliko naj bo vredna akcija, ki se baje vrši z našo vednostjo, o kateri pa smo izjavili pred vsem narodom, da se nečemo baviti z njo in da tudi ne želimo čuti referatov o njej. Beograjski politični krogi mislijo, da smo mi kakor oni, to je, da javno govorimo nekaj, da bi maskirali, kar delamo tajno.

Beograjska «Politika» piše, da bo politični položaj ostal nespremenjen, dokler se KDK očitno ne izjavi, kaj želi in kakšni so njeni konkretni pogoji za sporazum. Šele potem da bi se moglo pristopiti k razgovorom. S srbskimi strankami, ki so danes v Narodni skupščini, pa se mi sploh nečemo razgovarjati. Mi smo jasno povedali, v kateri roki bi morala priti situacija in odkod bi morala priti intervencija. Te dni bomo povedali o tem več.

Ni nadalje resnica trditve dr. Koroševega, da bi se posl. dr. Svetislav Popović sotrudnik gosp. Savića pri njegovih

pogajanjih in da stoji za dr. Popovićem ve liko število samostojnih demokratov, ki da odobravajo Savićevo akcijo. Ni nobenega samostojnega demokrata, ki bi v tem vprašanju imel drugo mnenje, kakor vodstvo KDK. Dr. Korošev «Slovenec» nadalje trdi, da bo prišlo do razkola med samostojnimi demokrati, ako bi došlo do pozitivnih uspehov v Savićevih pogajanjih in ako jaz ne sprejemam ponudene rešitve. Ves naš svet ve, kaj bi jezuiti okoli dr. Koroševega «Slovenca» želeli in s kakim veseljem bi pozdravili razkol med samostojnimi demokrati. Toda na to bodo zaman čakali.

Še bolj zanimanje so denunciacije prečastitega jezuita g. dr. Korošca v «Slovencu», da v resnih krogih samostojnih demokratov mislijo, da bo mogoča moja akcija neizogibno dovesti do republikanizma, česar si velik del samostojnih demokratov ne želi. Iz tega je razvidno, da so slovenski klerikali pod dr. Korošem isti, kakor so bili v Avstriji pod dr. Šusteršičem, to je običajni in navadni denuncijanti. Toda javost se ni pozabila, kako sem se moral v Narodnem Veču boriti s slovenskimi klerikalci, ki so hoteli imeti za vsako ceno republiko. Oni so mi dokazovali, da so republikanci iz principa, jaz pa sem jim odgovarjal, da nemojemo biti republikanci iz principa, ko so se globoko klanjali Francu Jožefu in Karlu in in da so republikanci samo zato, ker nečete imeti pravoslavnega vladarja. Javnost ni pozabila niti tega, da je dr. Korošec pred dvema letoma prečital v Narodni skupščini deklaracijo, v kateri je imenoval kralja za srbskega kralja ter je oporekal, da je kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ti hudi republikanci so se sedaj pretvornili v lakaje ene vrste, ki špijonirajo in denuncirajo. Ako pa more zares kaj poostri republikanizem, je to samo politika četverne koalicije, ki je otvorila državljansko vojno v državi in izročila vlado v roke istim elementom, ki so dovedli do dogodkov 20. junija. Ti denuncijanti se varajo, ako mislijo, da nas bodo njihove denunciacije preplašile in da bomo postali lajčki, kakor so oni.

Tudi v Parizu se je podrla velika hiša

V četrtek se je v Parizu porušila petnadstropna, še nedograjena Nov stavbni škandal v Pragi.

— Pariz, 20. oktobra. V Vincennesu se je pripetila včeraj slična stavbna katastrofa, kakor pred dvema tednoma v Pragi. Porušila se je že skoraj dograjena štirinadstropna palača ter pokopala pod ruševinami vse delavce, ki so bili trenutno zaposleni na stavbi. Po dosedanjih ugotovitvah je bilo zasutih okrog 35 delavcev, večina Italijanov. Stavbenik, neki Italijan Provini, je skušal izvršiti samomor, kar pa so še pravočasno preprečili. Pri zaslišanju je izjavil, da je gradil poslopje kar najbolj solidno, ker je nameraval sam stanovati v tej hiši. Kaj je prav za prav vzrok nesreče, še ni ugotovljeno. Dognano je le toliko, da se je stavba, ki je večinoma iz železobetona, nenadoma zazibala in se nato z velikim ropotom zrušila.

Reševalna akcija je zelo otežkočena, ker morajo ogromne betonske bloke najprej razkosati, da jih sploh morejo odstraniti. Pri reševalni akciji je noč in dan zaposlenih po 50 gasilcev in 50 pionirjev, ki se vsako uro menjajo; pomagajo pa tudi civilisti. Doslej so potegnili izpod razvalin osem mrtvih, dočim jih še pogrešajo 27.

— Pariz, 20. oktobra. Strašna gradbena katastrofa v Vincennesu je izzvala v Parizu veliko razburjenje. Število smrtnih žrtev še ni točno ugotovljeno. Dosedaj so potegnili izpod razvalin 8 mrtvih, same italijanske stavbinske delavce v starosti od 18 do 32 let, ki so večinoma oženjeni in očete več otrok. Tri trupla so mogli še le davi identifikirati, ker so bila strašno razmesarjena. Tekom dneva se je posrečilo izkoptati štiri ranjene, o katerih pa ni mnogo upanja, da bi okrevali. Ostalih 27 delavcev leži še pod razvalinami. Tudi opoldne so odkopali težko ranjenega delavca, ki pa je bil stisnjen pod ogromen blok tako, da ga ni bilo mogoče osvoboditi. Ker ima obe nogi zmečkan, so mu zdravniki dali več injekcij, da bi lažje prenašal bolečine. Reševalnih del, ki bodo trajala najmanj tri dni, se udeležuje 150 ljudi. Večina delavcev na novi stavbi je bilo zaposlenih v prvem nadstropju in je najbrže do zadnjega našla smrt pod ruševinami.

Letos je menda rekordno leto nesreč. Saj ni tedna, da ne bi poročali o velikih prometnih nesrečah, tornadnih in ciklonih, o katastrofalnih eksplozijah, poplavih in drugih elementarnih neizgledih, ki uničujejo cvetoča mesta. Zadržne čase se pa množe stavbne ka-

tastrofe. Prva se je pripetila pred štiri najstimi dnevi v Pragi in ni se še po legla vest o grozni nesreči, pri kateri je našlo smrt okoli 50 delavcev, že so poročali, da se je v Pragi porušila druga, novo zgrajena stavba. K sreči ta katastrofa ni zahtevala človeških žrtev. Dočim so v Pragi na svečan način pokopali žrtve stavbne katastrofe, je prispela iz Londona vest, da se je tudi tam porušila nova stavba in pokopala pod seboj 12 ljudi.

Toda mera stavbni nesreč še ni polna. V četrtek je slična katastrofa zadela Pariz. V okraju Vincennes se je v četrtek popoldne podrla nova petnadstropna hiša. Na stavbišču je bilo zaposlenih okrog 30 delavcev. Grozna nesreča zelo spominja na praško katastrofo. Velika in moderna stavba se je med strahovitim hruščenjem in trusčenjem zrušila, od vsega poslopja je ostalo samo prvo nadstropje.

V Pragi so včeraj potegnili 46. žrtev grozne katastrofe izpod razvalin. Obe sosedni poslopji so morali znova podpreti, ker ostoja nevarnost, da se zrušita. V seriji stavbnih škandalov je nastala te dni nova afera. Višji računski kontrolni urad je dal lani v Štefanovi ulici povišati sedemnadstropno stavbo za dve nadstropji. Stavba je veljala več milijonov Kč. Te dni so pa na zidu opazili velike razpoke in dognali, da so temelji prešibki, da bi nosili tako ogromno težo. — Praški mestni stavbni urad je zato odredil, da se morajo vse stranke tekom 24 ur izseliti. Stavba, ki je državo veljala več milijonov, bo demolirana.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

danes ni poslovala. V prostem prometu so notrali: Amsterdam 22.8275, Berlin 13.565, Bruselj 7.9135, Budimpešta 9.9295, Curih 1095.60, Dunaj 7.998, London 276.17, Newyork 56.94, Pariz 222.37, Praga 168.75, Trst 298.25.

ZAGREBSKA BORZA

danes ni poslovala. V prostem prometu so notrali: Dunaj 799.80, Berlin 13.565, Budimpešta 9.93, Milan 298.25, London 276.17, Newyork 56.94, Pariz 222.50, Praga 168.75, Curih 1095.60.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.1275, Dunaj 73, Budimpešta 90.60, Berlin 123.80, Praga 16.40, Milan 27.21, Pariz 20.29, London 26.2025, Newyork 44.22.

Plenarna seja poslanskega kluba KDK

Danes se je vršila v Zagrebu plenarna seja poslanskega kluba. — V ponedeljek bodo sprejeti važni sklepi. Veliko zanimanje za jutrišnji shod v Sisku.

Zagreb, 20. oktobra. Danes se je vršila v prostorih hrvatskega sabora plenarna seja poslanskega kluba KDK. Sejo, ki so ji prisostvovali vsi poslanci, je otvoril predsednik Maček s kratkim pozdravom, na kar je podelil besedo predsedniku Svetozarju Pribečeviću, ki je podelil obširno politično poročilo. Orisal je podrobno vse dogodke od zadnje plenarne seje, ki se je vršila 1. avgusta. Pozval je poslance, naj se korporativno udeležijo jutrišnjega shoda v Sisku in nato zopet vrnejo v Zagreb, kjer bodo sprejeti važni sklepi za nadaljnjo akcijo in borbo KDK. Nato so poedini poslanci poročali o položaju v svojih volilnih okrožjih. Vsi so naglašali, da vlada med Hrvatini in Srbi na eni strani ter med pristavi v KDK združenih strank na drugi strani največja solidarnost. Režimovci niso skoraj nikogar pridobili za svojo proslavo solunske fronte v Beogradu. Narod je skrajno discipliniran in v polni meri zaupa vodstvu KDK. Seja se bo popoldne nadaljevala. Za jutrišnji

shod v Sisku vlada veliko zanimanje. Iz Zagreba bodo šli trije posebni vlaki.

Manifestacijski shod KDK v Sisku

— Sisak, 20. oktobra. Po poročilih poslancev in organizacij KDK iz Siska in okolice, bo jutrišnji zborovanje KDK v Sisku v slučaju legega vremena eno največjih, kar so jih imele doslej politične stranke v takojšnjih krajih. Od vseh strani so prijavljali posebni vlaki. Iz Zagreba bodo vozili štiri posebni vlaki v Sisko. Posebni vlaki bodo vozili tudi iz Karlovca, Dvora, Kostajnice, Broda, Daruvarja in Pakraca. Kako velika bo udeležba, se more sklepati že iz tega, ker je že doslej prijavljenih nad 3 tisoč konjenikov. Pričakujejo se ogromne množice naroda, vsled česar so morale biti ukrenjene obširne priprave za zborovanje samo, na katerem bodo megaloni reproducirali govore, da jih bodo mogle čuti ogromne zbrane množice.

Novo predsedstvo Narodne skupščine

Vladna večina se je danes v odsotnosti celokupne opozicije konstituirala in izvolila za predsednika Ilijo Mihajlovića. — Prihodnja seja bo sklicana pismeno.

— Beograd, 20. oktobra. Na včerajšnji seji Narodne skupščine je bil sprejet predlog poslanca Škerovića, s katerim se nalaga finančnemu ministru, naj v svojem delokrogu ukrene potrebne korake, da se premoženje bivše črnogorske dinastije izroči zetski oblasti. Skupščina je nato ratificirala trgovinske pogodbe z Albanijo, Estonijo, Latiško in Egiptom. Pri glasovanju o prošnji in pritožbah je prišlo do ostrega prepiranja med opozicijo in vladno večino. Opozicija je namreč ugotovila, da skupščina nima kvoruma. Ker je predsedujoči kljub temu odredil glasovanje in ga proglasil za veljavnega, je opozicija v znak protesta zapustila skupščinsko dvorano. Pred zaključkom je bil prečitan kraljev ukaz, s katerim se zaključuje izredno zasedanje Narodne skupščine.

Današnja seja Narodne skupščine je bila prav za prav samo seja vladne večine. Izmed opozicije se je udeležil seje samo en Nemec kot opazovalec, dočim so se vsi zemljoradniki in ostali člani nemškega kluba abstinirali. Seja je bila zgolj formalnega značaja. Proti pričakovanju ni bilo odprto redno zasedanje, marveč je bila izvršena samo izvolitev novega skupščinskega predsedstva.

Seja je izjemoma pričela s samim s polurno zamudo. Predsedstvo je prevzel kot najstarejši poslanec radikal Jovo Selić, ki se je v daljšem govoru zahvaljeval za »zaupanje« ter naglašal potrebo nadaljnega delovanja Narodne skupščine, ki mora dati državi potrebne zakone. Apeliral je na poslance, naj vrše svojo dolžnost. Nato je sledila volitev. Če pri volitvi predsednika se je pokazala razdvojenost v vladnih vrstah, ker

so bili oddani prazni glasovalni listiki, če tudi niso bili navzoči poslanci opozicije. Prazne listke so oddali radikalni nezadovoljneži.

Za predsednika je bil izvoljen bivši predsednik radikalnega kluba Ilija Mihajlović, ki velja za nekega nevtrala in posrednika med obema radikalnima taboroma. Zanj je glasovalo 171 poslancev, 13 glasovnic je bilo praznih. Ilija Mihajlović se je zahvalil za zaupanje, ter naglašal, da hoče biti nepristranski in da hoče vršiti svojo dolžnost kar najbolj korektno. Obžaluje, da opozicija ne sodeluje ter izraža nado, da pride končno do nujno potrebnega sporazuma in sodelovanja.

Nato je sledila volitev ostalih članov predsedstva. Izvoljeni so bili vsi dosedanjí funkcionarji in sicer: Za prvega podpredsednika je bil izvoljen demokrat Milan Kujundžić, za II. podpredsednika pa musliman dr. Halibeg Hrasnica. Tajniki so: klerikalec Bedjanić, demokrat Stević in radikalna Walter in Jovanović.

Predsednik je nato sejo zaključil z izjavo, da bo prihodnja seja sklicana pismenim putem in da bo šele takrat s kraljevim ukazom odprto redno zasedanje. V vladnih krogih se doznava, da bo sklicana prihodnja seja šele 5. novembra.

Kandidati za Noblovo mirovno nagrado

— Oslo, 20. oktobra. Kot kandidati za Noblovo mirovno nagrado prihajajo v poštev De Jouvenel, Lord Cecil, Masaryk in ameriški državni tajnik Kellogg.

Dr. Eckener v Filadelfiji

— Filadelfija, 20. oktobra. Dr. Eckenerja in člana »Zeppelinov« posadke, ki so posetili Filadelfijo, je sprejela večtisočglava množica, ki je privedla gostom velike ovacije. Dr. Eckener je izjavil v odgovoru na pozdrav župana, da je bila »Zeppelinova« vožnja poskus, ki naj pokaže, kajšne razvojne zmožnosti ima zrakoplov. Prihazen sprejem tega poskusa v Ameriki je za njega zadostno plačilo.

— Berlin, 20. oktobra. Kakor poročajo, bodo zgradili v Nemčiji brežično postajo za kratke valove, ki bo dokončana meseca februarja in ki bo imela redno zvezo z ameriškim kontinentom.

— Newyork, 20. oktobra. Kakor poročajo iz Washingtona, je izdal mornariški tajnik Willbour poveljniku na letališču v Lakehurstu nalog, naj poroča o postopanju s »Zeppelinovimi« potniki po pristanku na letališču. Posebna preiskava bo razčistila, kako so postopali carinski organi s potniki, radi česar se je pritoževal pruski notranji minister. Formalna pritožba ni bila vložena.

Aretacija sokrivca Matteottijeva umora

— Napoli, 20. oktobra. Včeraj je prispel iz Somalije v Matteottijevo afero zapleteni Amerigo Dumini. Takoj po prihodu je bil aretiran. Kakor znano, je bil Dumini obsojen na več let ječe, toda pozneje pomiloshčen. Nato je bil zaradi razžaljitve Mussolinija zopet obsojen na ječo. Sedaj je politična policija ugotovila iz zaplenjene korespondence, da je vzdrževal zvezo z italijanskimi emigranti v inozemstvu, vsled česar ga je pokrajinska komisija za prisilno bivanje določila za večletno prognanstvo.

Dijaške demonstracije v Budimpešti

— Budimpešta, 20. oktobra. Večja skupina visokošolcev je priredila na Jožefovem trgu demonstracije pred uredništvom »Az Esta« in knjižno socialističnega lista »Nepszava«. Demonstrantje so razbijali izložbena okna ter razmetali razstavljene knjige. Iz prostorov upravnistva »Az Esta« so bili oddani trije strelji iz revolverja, ki pa niso nikogar zadeli. Policija je demonstrantne in množico, ki se je med tem nabrala, razpršila. Deset demonstrantov je bilo aretiranih.

Porast mezd v zadnjih 15 letih

— London, 20. oktobra. V uradnem listu ministrstva dela je objavljena primerjalna tabela plač v septembru tekočega leta napram avgustu 1914. Tabela kaže, da so se plače zelo spremenjale in da so porastle tedenske meze napram letu 1914 za okrog 20%. V drugih slučajih je zaznamovati celo porast do 100%. Celoten zadevni pregled v vseh industrijah je nemogoč, vendar se lahko računa, da so porastle plače delavcev za okrog 70 do 75% napram letu 1914.

ADRESAR

mesta Ljubljane in okolice se zopet dobi v vseh knjigarnah in pri založništvu: Adana družba z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 3.

Zahteve po ravnopravnosti so klerikalcem prazne

«Slovenčev» klobasari in njihove sordiljive klobase. — Klerikalci proti reviziji ustave v duhu ravnopravnosti. — Ali je kompromis med tovariši umorjenih in morilci mogoč?

Kakor kažejo vsa znamenja, je zavel po «Slovenčevih» predalnih nov svež duh po skvarjenih klobasah. Menda so dobili po neslavnem odhodu g. Gabrovška iz tajništva SLS novega klobasarija, ki je istotako prepričan, da mora pred svetom razgaljevati vso svojo politično naivnost in neozlogost miselnosti izključno v zabavljanju proti KDK.

Tako piše n. pr. z njegovimi klobasami osveženi «Slovenec» v svoji današnji številki, da samo opozicija podaljšuje življenje današnji Narodni skupščini, ker ne more točno formulirati svojih zahtev in ker zlasti noče povedati, v kakih mejah naj bi se izvršila revizija ustave. Predvsem dokazuje, da je razpust sedanje Narodne skupščine povsem nepotreben, ker večina v njej ni samo delavoljna, ampak tudi delazmožna. Dokazav zato seveda ne more navesti, ker jih tudi nikjer ni. Zakaj, če bi bila sedanja večina delavoljna in delazmožna v korist splošnosti, bi nikdar ne prišlo do sedanjih razdrapanih notranjopolitičnih razmer v naši državi, niti bi ne imeli take gospodarske krize in socialne bede, v kakršni živimo.

«Slovenec» navaja za svojo trditve samo en dokaz, da je opozicija s svojim izvalnim postopanjem spremenila koalicijski vladni strank v «trdi grad», kakor je dejal Davidovič. Zato da ni režim, ampak ne sposobnost opozicije kriva, ako še nadalje obstaja sedanja Narodna skupščina in ako je sedanja vlada tako «trdna».

Spiro tega dokaza bi bilo seveda samo povdariti, da je nesposobnost opozicije kriva nadaljnega obstoja s političnim terorizem izvoljene Narodne skupščine samo v toliko, ker ni bila sposobna, da bi pregledala z revolverskimi strobi večino iz nje, kakor je večina pregledala opozicijo. Za «Slovenca» menda ne obstoji dejstvo, da Hrvatji sploh niso zastopani v Narodni skupščini, da je ogromna večina prečanskega prebivalstva proti sedanji Narodni skupščini, ki ima popolnoma srbijskimi značaj, in da je poslanec KDK že zato nemogoče sodelovati v tej skupščini, ker nimajo prav nobenega jamstva, da se dogodi 20. junija ne bi mogli ponoviti. Kdo jamči voditeljem KDK, da ne bi padli iz sedanje večine v parlamentu zopet strelji v njihove vrste, ko pa je sedanji ministrijski predsednik in notranji minister dopustil, da se je nemoteno hujskalo in pozivalo v beograjskih listih k njihovemu umoru? Kakšno zadoščanje je dala sedanja večina Hrvatov za umor njihovih voditeljev? Ali je sploh zadostila kakih njihovih zahtev, ali ne uvaša še ostrejša kurza proti interesom prečanskih kraljev in prečanskega prebivalstva?

Dr. Koroščevo glasilo pravi, da je razpust Narodne skupščine tudi zato nepotreben, ker je sploh nepotreben apel na narod, ki ga opozicija nima ničesar vprašati. Po «Slovenčevih» trditvah so zahteve opozicije po reviziji ustave, enakopravnosti, novem režimu in sličnih stvareh samo prazne besede, ki ničesar ne povedo. Za nas je to dragoceno priznanje od strani glasila dr. Korošča, da so klerikalci te zahteve samo prazne besede. Mi smo to sicer že prej vedeli na podlagi dosedanjega dela SLS, vendar pa je nam to priznanje dobrodošlo. Kaj mar klerikalci, da se davčni pritisk v prečanskih krajih in zlasti v Slove-

niji ostreje izvaja kakor drugod, da se interesi prečanskega prebivalstva dosledno zastopajo, da se ubija namenoma narodno gospodarstvo v teh krajih, da na vodilnih upravnih mestih sploh ni prečanskega uradništva itd., glavno je, da je par njihovih koritarjev preskrbljenih in da se dobro godi edinole dr. Korošču.

«Slovenec» sicer trdi, da bi morala KDK najprej povedati, kaj naj se revidira v ustavi in kako naj se glase nove ustavne določbe, ako se hoče resno razpravljati o reviziji ustave. To pa je samo prazen izgovor, ker ne gre sedaj za volitve v ustavotvorno skupščino, ki naj bi izvedla revizijo ustave, ampak za svobodne volitve v navadno Narodno skupščino, ki naj bi šele pripravila tla za revizijo ustave in ustavotvorno skupščino, ki naj bi jo izvedla. «Slovenčevemu» člankarju je menda potek procedure za revizijo ustave neznan.

V kakem obsegu naj se revizija ustave izvrši, je KDK že povedala. V ustavi je treba zajamčiti, da bo vsaka kršitev enakosti in ravnopravnosti državljanov nemogoča. Uvedba enakosti je sicer tudi na podlagi sedanje ustave mogoča, če bi ne imeli elementov, ki ravnajo proti duhu ustave in ki se poslužujejo nasilja za svoje namene. Dokler pa se ne zajamči z ustavnimi določbami, da bo vsaka kršitev ravnopravnosti državljanov nemogoča, more samo svobodno izvoljeni parlament nuditi ono podlago, na kateri bi bila izključena vsaka hegemonija.

Kadar se bodo vršile volitve v ustavotvorno skupščino, bo čas, da se točno formulirajo zahteve, katere ustavne določbe naj se izpremenijo, za sedaj zadostuje, da so postavljena načela. Sedaj gre predvsem za zmago načel, za zmago zahtev po popolni ravnopravnosti vseh državljanov proti hegemonizmu srbijskih strank, ki ima tako zveste podpornike v naših klerikalcih. Šele ustavotvorna skupščina pa bo imela nalogo, da uredi formalnosti, ki so potrebne za uveljavljenje revidirane ustave.

To bi moralo biti znano tudi političnemu analistam in klobasariju «Slovencu». Ne izključujemo sicer možnosti, da bi tega ne vedel, če pa ve, potem je njegovo početje tem bolj obsodbe vredno, ker dokazuje, da dela zavestno proti uveljavljanju državljan-ske ravnopravnosti.

Če trdi, da v tem oziru ne predstavlja umor hrvatskih poslancev v Narodni skupščini nobenega argumenta, potem je to samo dokaz, kako globoko je padla morala klerikalnih voditeljev in njihovih podprenikov. Ni bil to navaden uboj, kakršne se pripetijo včas na vasi, ko se fantje stepo, ampak je bil političen umor, čigar žrtve so postali predstavniki naroda, za čigar enakopravnost v državi se po svoji dolžnosti borili. Tisti, ki omalovažuje to dejstvo, dokazuje nemogočnost pristati na kakršnokoli kompromisno formulo s predstavnikom sedanje večine, ki potrjuje samo upravičenost izjav Svetozarja Pribičevića, v katerih odklanja vsak stik z njim. Z zagovorniki političnih umorov ne morejo imeti nobene zveze prijatelji in tovariši umorjenih.

Do tega prepričanja bodo po nadaljnjem razvoju dogodkov prišli tudi klobasariji v «Slovencu», ako doslej še niso prišli.

te v cerkvi in napisali grozilo pismo v slabi madžarščini ter ga pustili na oltarju. Tri dni pozneje so roparji obiskali občno Starčevo in so tri hiše popolnoma izropali. Pastirji so videli roparje rano jutraj, ko so oboroženi korakali proti Dunavu. Druga sledu ni bilo za drznimi vlomilci. Dne 13. t. m. je tolpa obiskala vas Banatski Brestovec. Vlomili so v dve hiši in odnesli dragocen plen. Dne 15. t. m. so se zopet pojavili v Starčevem in vlomili najprej v občinsko hišo. Tu so vlomili v blagajno in odnesli za 75 tisoč Din gotovine in vrednostnih papirjev. Nato so vlomili v hišo veleposestnika Pfeifferja. Pfeiffer je pa roparje čul in alarmiral svoje hlapce in sosedo, na kar so roparji pobegnili. Vsa vas je zasledoval roparje, toda brez uspeha. Roparji so pa samo bežali, da bi prevarili Pfeifferja. Ko jih je ta s sosedi zasledoval, so se roparji vrnili v Pfeifferjevo hišo in jo popolnoma izropali. Odnesli so 57 tisoč Din in druge dragocenosti za več tisoč Din. Številni roparski napadi so vznemirili tamošnje prebivalstvo. Zato je srežki poglavar izdal posebne odredbe za izsleditev in obrambo proti roparski tolpi. Preiskava je ugotovila, da ima vse dosedanje rope v južnem Banatu na vesti dobro organizirana roparska tolpa, ki jo tvorijo v prvi vrsti člani iz Srbije, med katerimi je pa tudi nekaj domačih ljudi, ki poznajo dobro domače razmere. Vendar je upati, da bo tolpa v najkrajšem času v rokah oblasti in bo prejela zaslužno kazno. V zvezi s številnimi roparskimi napadi v okolici je tudi policija v Pančevem izdala za mesto izjemne varnostne odredbe. Noč in dan patrolirajo po mestu močne patrulje, ki pazijo na vsakega sumljivca. Tudi na kolodvoru in v luki se mora legitimirati vsaka sumljiva oseba.

Pred tedni je stopil v pisarno nekakega zagrebškega lesnega podjetja mlad človek in se predstavil direktorju kot pooblaščen nabiralec oglasov za list «Zadugar» in za druge liste HSS. Pokazil je pismo dr. Mačka, ki ga priporoča. Direktorju se je neznanec zdel kljub temu sumljiv in je telefonično vprašal tajništvo stranke, kdo je prav za prav neznanec. Tajništvo je odgovorilo, da je pismo dr. Mačka ponarejeno in da je lastnik naveden slepar. Obenem je tajništvo prosilo direktorja, naj pokliče policijo in da sleparja takoj aretirajo. Ko se je direktor vrnil v pisarno, ni več našel nabiralca oglasov, ki je slutil, da mu preti nevarnost in je pobegnil. Čeprav je bila javnost opozorjena na sleparja in ga je tudi policija iskala, je vendar imel še toliko poguma, da je vnovič poskusil srečo s svojimi sleparijami. Posejal je še nadalje razne stranke in jih sleparil. Bil je dobro obločen, star kakih 28 let, srednje postave, nazaj počesanih las, brez brk in brade. Tako so ga popisali oni, ki so mu nasledili. Kazal je strankam še vedno priporočilno pismo dr. Mačka in Josipa Predavca. Tako mu je uspelo, da je dobil pri nekaterih trvdh po 1000 Din, pri drugih pa manjše zneske. Policija je pa nevarnega sleparja slednjič ujela. To je neki Josip Codler, privatni uradnik brez stalnega bivališča. Ponaredil je štampiljko in priporočilno pismo.

Včeraj so našli na tračnicah zagrebškega kolodvora železničarja Avgusta Špehnjaka, starega 30 let in oženjenega. Imel je na glavi veliko rano, iz ust mu je tekla kri. Bil je v globoki nezavesti in zato ni bilo mogoče ugotoviti, ali gre za nesrečo ali samomorilni poskus. Ponesrečenca so odpeljali v bolnico usmiljenih sester, kjer je umrl, ne da bi se zavedel. Pri obdukciji trupla so ugotovili, da ima ponesrečenec polmljen prsni koš in mu je od pritiska počilo srce. To je tudi povzročilo njegovo smrt. Špehnjak je pri premikanju vagonov prišel po nesreči med odbijače, k' so mu zdrobili prsni koš. Ko so vagon zopet razstavili, je železničar padel z odbijačev na progo, kjer so ga pozneje našli. Vse to se je zgodilo v trenutku, kajti železničarji, ki so bili ta čas zaposleni na kolodvoru, niso slišali niti najmanjšega klica ponesrečenega tovariša.

Iz Požege poročajo, da je orožništvo ujelo dva brata - razbojnika, ki sta izvršila pred meseci strašen zločin na cesti pri Pšunju pri Veliki. Zločin je vzbudil največje ogorčenje med prebivalstvom, ki ni pomnilo kaj sličnega, odkar so orožniki napravili konec zločinskega početja Čaruge in njegove roparske tolpe. Zločinec je napadel seljake, ki so šli na sejum v Požego. Streljal je na nje z vojaško puško in tri lažje, dva težko ramil, enega so pa pozneje našli umorjenega in razmesarjenega na polju. Preiskava je ostala brez uspeha. Šele pred tremi dnevi je orožništvo osumilo strašnega zločina brata Josipa in Marka Podnarja iz sela Daranovca in ju takoj aretiralo. Oba sta znana oblastem še iz prejšnjega, ko sta napadala seljake in jih ropala ter bila zato obsojena vsak na 10 let ječe. Pred dvema letoma sta bila izpuščena iz kaznilnice in sta se potikala okoli kot gozdna delavca ter kradla, kjer sta mogla. Josip je priznal, da je napadel seljake na cesti pri Pšunju z bratom Markom, da bi prišel do denarja. Josip je streljal, Marko je pa pobiral listnice iz žepov ranjenih seljakov. Po zločinu sta odšla po vaseh prosit miloščine, češ, da jima je toča in suša uničila vse pridelke. Tako sta se potepala okoli do zadnjega časa. Osumljenca sta tudi, da sta v tem času izvršila razbojniški napad pri Sisku in roparski umor pri Vukovaru.

Beg ministrov z Dunaja l. 1848

V burnem letu 1848 je bilo na Dunaju več revolucij, med katerimi je bila najbolj krvava ona, ki se je pričela 6. oktobra. Najbolj eksponirani član Dobihoftove vlade, vojni minister grof Latour, je končal na kandelabrih, drugim ministrom se je pa posrečilo pobegniti z Dunaja. Dvor sam je na tistem pobegnili do Olomuca in temu primeru so sledili vsi ministri, izzemši finančnega ministra Krausa. CesarSKI dvor je spremljalo 3000 vojakov, ki so imeli s seboj tudi nekaj topov.

Zunanji minister baron Wessenberg je moral bežati preoblečen in v spremstvu svojega tajnika se je zvečer pometal med skupino pijanih žensk. Tako je prišel iz notranjega mesta in se skrivaj pri znanu dva dni. Šele tretji dan se je dal prepeljati čez Dunav in se odpeljal v Floridsdorf, od koder je odpotoval z vlakom v Prago. Najbolj osovraženi je bil Bach, ki se je prelevil iz revolucionarja v vladnega podrepanika. Hotel se je rešiti iz poslopja vojnega ministrstva v ženski obleki, pa se mu ni posrečilo. Zato si je izposodil ponošeno suknjo uradnega sluga, namazal si je obraz s sajami in si pritrldil dolgo brado. Na cesti se je pridružil vojaštvu in sedel na konja, da bi srečno prišel vsaj do svojega stanovanja. Šele čez nekaj dni se je pojavil pod tujim imenom kot veleposestnik Wagner v Pragi, od koder je odpotoval za cesarskim dvorom v Olomuc.

Minister Horenbestel je pobegnil v Baden, od koder se je prvi vrnil na Dunaj in se ponudil parlamentu za posredovalca med njim in dvorom. Ministrijski predsednik baron Dobihoff, ki je tako rad koketiral z dunajskimi demokrati, se je zatekel v Linz, od koder je poslal cesarju demisijo. Minister Schwarzer je odstopil že v avgustu tako, da mu v oktobru ni bilo treba bežati.

Film Mornarska svatba

(Premijera z George O' Brienom v kinu Ideal.)

Po velikih uspehih, ki jih je dosegel George O' Brien v doslej v Ljubljani predvajanih Foxovih vefilmih «Ob zori» in «Titanic», uživa ta igralce med našo publiko neko prav posebno priljubljenost, zlasti pri ženski kinopubliku. Zato bo marsikoga zanimalo pogledati nekoliko v življenjepisa tega izvrstnega umetnika.

Kot sin policijskega nadzornika je bila njegova otroška želja služiti enako svojem očetu pri policiji in sicer pri konjenici. Ko je pozneje prišel na drug okus, je hotel postati polarni raziskovalec, nato mornar, skratka, mislil je na vse drugo, le o poklicu filmskega igralca se mu še od daleč ni sanjalo. — Začel je pohačati v šolo. — Pri učenju sicer ni bil med odličnjaki, zato pa je posekal prav vse v vseh panogah sporta. — Po končanih srednješolskih študijah je začel študirati medicino. Toda kmalu je izprevidel, da je postal izreden moister v udeleževanju svojih orjaških mišic, da pa o kakem sedranju mišic in o zdravniški vadi sploh nima prav dosti pojma. V tem je izbruhnila svetovna vojna in odinrl je na vojsko. Prišel je k mornarici, kjer je prebil vsa vojna leta in se prav vneto in z veseljem vežbal v sportu. Ko je utihnila vojna vihra in je napačila doba miru, je George O' Brien na prošnjo svojih staršev še enkrat poskusil s študijem; vendar je tudi sedaj omagal, videč, da za študij nima potrebnega potrpljenja. — Na veliko žalost svojih roditeljev je odšel od doma in vstopil v službo k Tom Mixu kot pomož. operater. — Tako je prišel George O' Brien k filmu! Nekega dne ga je predstavil Tom Mix Williamu Foxu, ki je bil krepkega in stasitega mladeniča izredno vesel in ga takoj sprejel. George O' Brienova kariera se je s tem dnem pričela; učil se je igranja, mimike in njegov največji dan v življenju je bil oni, ko mu je bilo sporočeno, da mu je dodeljena glavna vloga v Murnanovem vefilmu «Ob zori». George O' Brien je postal čez noč slaven in njegova kariera je bila zagotovljena.

Danes imamo zopet priliko nagledati se lepega igralca v novem filmu «Mornarska svatba». V tej efektni veselogri pride živahni temperament George O' Briena do dela do veljave, zato bo film tudi vsesplošno ugajal vsakomur, ki si ga bo ogledal. Nova je Lois Moran, igralka lepe zunanosti in prepričevalne, naravne igre.

Sport Državno hazensko prvenstvo

Concordija : Ilirija. Jutri dopoldne ob 11. uri se srečata na igrišču Ilirije zagrebška Concordija in naša Ilirija v borbi, ki bo odločila, kdo od obeh protivnikov se bo kvalificiral za nadaljnji boj s podsezamnimi prvaki za vabljeni in ponosni naslov državnega prvaka. Oba jutrišnja tekmečka, ki sta v letošnjem podsezamnem prvenstvu dosegla sicer trenoten neuspeh s tem, da sta morala prepuustiti podsezamno prvenstvo svojim najostrejšim rivalom ASK-u in Mariboru, spadata med naše najlažje hazenske predstavnikke. Obe družini reprezentirata našo hazeno, ker sta najagilnejši, igrata največ in najtežje tekme, ki sta dosegli edini, ki sta dosegli velike uspehe tudi v inozemstvu. Za to veleznimivo in za Ilirijo, kakor tudi za Ljubljano prav posebno važno tekmo vlada v vseh sportnih krogih velika zanimanja, tako da je pričakovati številnega poseta. Iliriji se nudi jutri prilika revanširati se Concordiji za lanski nezaluzeni poraz v finalni tekmi za državno prvenstvo. Če Ilirija jutri zmaga, si popravi svoje poslednje neuspehe, na drugi strani pa zagisra nadaljnjo sodelovanje v Ljubljani v najvažnejšem tekmovalju vsake sezone.

Ker je v tej tekmi v veliki meri prizadet

prestiž Ljubljane, čije barve zastopa matica vsega našega sporta Ilirija, je dolžnost vsakega zavednega Ljubljančana, da prisostuje zanimivi sportni borbi in da moralno podpre in navduši svoje tekmovalke. Naloga Ilirije bo težka, vendar pa upamo, da jo po zdravilno po tekmi kot zmagovalko. Nadvladati močno in v izvrstni formi se nahajajočo Concordijo, ne bo pretežko, če zaigra družina požrtvovalno in z resnostjo, ki je potrebna za tako težke nastope. Družina naj se zaveda, da predstavlja v tej borbi Ljubljano, da se bori ne le za svoj klub, temveč tudi za ugled Ljubljane in vse slovenske hazene. Svesta naj si bo, da so simpatije vse naše javnosti na njeni strani. Borba bo radi svoje važnosti izredno napeta in ostra, vendar pa upamo, da bomo videli lepo in fair igro. Družini nastopita s svojimi najjačimi igralkami in dobro pripravljeni. Tekmo bo vodil mesto gosp. Nikoliča, ki je zadržan, gosp. Voglar iz Maribora.

— Jutrišnje nogometne tekme v Sloveniji. V Ljubljani ne more izvesti L. N. P. napovedne prvenstvene tekme le deloma, ker je igrišče Ilirije okupirano z drugimi prireditvami. Igra se vsled tega samo na igrišču Primorja, in sicer dopoldne ob 10.30 Reka: Krakovo, popoldne ob 14. Slovan rez : Hermes rez. ter ob 16. Slovan I. : Hermes I. V Mariboru igra Rapid z Avstrijo iz Celovca. SK Maribor igra isti dan v Celovcu s KAC-om. V Celju igra Atletik SK z ljubljansko Svobodo. V Trbovljah igra SK Amater z ljubljansko Grafiko.

Primarij dr. Fr. Derganc zopet redno ordinira od 11-1 Ljubljana, Romenskega ul. 4

Beleznica

BELEZNICA. Danes: soboto 20. oktobra, katoličani: Ivan Kanc., pravoslavni: 7. oktobra: Sergije. Jutri: nedelja, 21. oktobra, katoličani: Uršula, pravoslavni: 8. oktobra, Pelagije.

DANASNJE PRIREDITVE. Kino Matica: «Teror». Kino Ideal: «Mornarska svatba». Opera: «Stvar Makropulos» (Proslava 40-letnice ge. Danilove). Drama: Zaprtje.

JUTRIŠNJE PRIREDITVE. Opera: «Boccaccio». Drama: «Krog s kredom». Kino Matica: «Teror». Kino Ideal: «Mornarska svatba». Velika jahalna konkurenca ob 14.30 na igrišču SK Ilirije. Igra godba dravske divizije.

Članski družabni večer Saveza grafičnih radnika i radnica ob 20. v dvorani «Kazi» ne.

DEŽURNE LEKARNE. Danes in jutri: Ramon, Miklošičeva cesta in Trnkoczy, Mestni trg.

Da ne bo griže

Pepe z uredništva ima vse griže le po v evidenci in jih opazuje kako se gibljejo. Najbolj bohotno se razrašča vladna, pa tudi osvobojenje in ujedinjenje je od dne do dne bolj grizasto. Če ne dobi oboje kaj kmalu suhih čespelej ali smole s pezdirim, utegne stori ti žalosten konec in bo slovanska vzajemnost na državne stroške pokopana. Ampak bi ne kazalo še obupati, če bi bila grizasta samo vzajemna bratovščina, kajti so lahko tuji jarmi taki ali drugačni in je ječanje v obeh primerih ječanje. Kdor ne spoštuje se sam, podlaga je tujevi copati. A mi, kar je nas planinskih Srbov, smo svoje spoštovanje ujedinili in smo zdaj pod bratsko copato. To bi pa še ne bilo obupno, niti brezupno, pravi Pepe, da niso grizasta tudi naša stanovanja. Stanovanjska griza je najhujša šiba božja in Pepe bi jo od sil rad zlomil, da bi ne tepla enih, a drugih božala.

Kajti je res peklenko hudo, če morajo eni loviti v lesenih palačah deževnico v predpasnike in stenice v «Flit», a drugi brisati vsakih štirinajst dni prah po praznih salonih in paziti, da jim moli ne pokončajo perzijskih preprog. Ali postavim če se prazi in stroji v leseni baraki bogato blagoslovljena družina z orglićami dece od Janekza v plenčah tja do Matevžja upognjene hrbtnice deset ali dvajset po številu, a gospod in gospa, ki je božja prevodnost ni blagoslovila, preganjata muhe in dolčas po stanovanju petih sob. Temu se pravi socialna smrt ali stanovanjska griza, kakor komu bolj prija. Hudo je obojim, tistim, ki love stenice, in onim, ki morajo priganjati posle, da brišejo po praznih sobah prah. Obojim slabi stanovanjska griza živce in jih utegne spraviti v prerani grob. Bilo bi res hudo in bridko, da se ne obeta uresnitvenje pregovora, ki pravi, da kadar je sila največja, je božja pomoč najbližja.

Pepe je že videl, to božjo pomoč v stanovanjski grizi. Vse nove hiše pravi da se bodo podrlle. Ne hkrati, istega dne, ob isti uri in sekundi, ampak lepo po vrsti, najprej največje in najlepše, potlej pa še manjše in grše. Kdor ima torej v novih hišah sravljene preproge in prah, naj se hitro izseli v lesene barake, katerim ne preti nobena stvarna katastrofa, kajti so jih gradili solidni zidarji iz solidnih desk in tramov. — Onih, ki se bodo morali umakniti iz lesenih barak v nove hiše, kjer jim preti grozna smrt, pa itak ni škoda, saj jih tudi zdaj ni, ko jim namaka deževnica. Komur je torej dan stanovanja v novi hiši, naj ga hitro zamenja z barako, drugače ga Miklavž ne bo več našel med živimi. Kazen za grehe se bliža urnih črk.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Preiskava v ponarejski aferi. — Organizirana roparska tolpa v Banatu. — Nevaren slepar pod ključem. — Strašna smrt železničarja.

Včeraj je zagrebška policija končala zasliševanje bivšega frančiškana in študenta prava Frana Markovića, ki je bil glavni organizator in vodja znane ponarejevalske tolpe. Marković je še mlad, star komaj 25 let. Sprva je vse tajil in si izmislil bajko o nekem Zariču, ki mu je denar in čke podaril. Potem je pa priznal, da mu je ponarejene čke dal Vid Galović. Zanimivo je, kako je Markovićev oče spoznal Galovića. Bil je namreč očičjal v lepoglavski kaznilnici. Galović je pa sedel v kaznilnici. Tedaj se je pri Markoviću oglašil neki Jakopiček, ki je ravno prišel iz Amerike. To je bil povod, da se je Galović predstavil Markoviću, ki je odsedel svojo kazno. Galović je Markovića prosil, naj pregovori Jakopička, da mu pošlje iz Amerike, ko se vrne, garancijsko pismo, da bo šel lahko sam v Ameriko in dal tam patentirati neki svoj izum. Jakopiček je Galoviću res poslal garancijsko pismo in Galović se je napotil v Ameriko. To je bilo l. 1927. Vrnil se je pa iz Amerike letos meseca aprila. Takoj se je napotil k Markoviću in mu ponudil kot garancijo čke Cunard Line, če mu posodi 20 tisoč Din. Čke da je dobil od nekakega prijatelja v Ameriki, ker je pa ta pozabil podpisati jih, jih ne more vnovčiti v bankah sam. Kmalu je povabil Galović Markovičevega sina Frana, bivšega frančiškana, na razgovor v neko gostilno. Povedal mu je, da mora na orožne vaje in med drugim tudi, da ima čke iz Amerike, ki jih pa ne more vnovčiti, ker policija stalno vohuni za njim. Fran Marković je baje mislil, da čkov zato ne more vnovčiti, ker je bil Galović že v kaznilnici zaradi poverebe in bi mu denar takoj zaplenili. Galović je pri tej priliki prosil Markovića, naj se informira, kako se čeki vnovčijo in zakaj banke kupujejo te čke-

ke ter kako jih uporabljajo. Podaril je mlademu Markoviću tudi en ček za 100 dolarjev. Marković se je natančno informiral o manipulaciji s čeki in je vse povedal Galoviću. Galović pa ni maral, da bi študent izmenjal čke na svoje ime. Mladi Marković je pozneje napisal za očeta in Galovića dve legitimaciji na ime Pere Gjočica in Mire Zariča. S temi sta Galović in Markovićev oče pozneje vnovčevala čke. Galović je Markoviću povedal, da je prišel iz Amerike čkov za 2 milijona Din. Trdil je, da je z nekim Američanom kuhal v Ameriki alkohol in pozneje odpotoval z njim v Evropo. V Parizu je Američan hotel vnovčiti čke, ker pa ni imel legitimacije, so ga aretirali. Čke je pa še pravočasno odnesel Galović in jih vnovčeval v zagrebških in beograjskih bankah. Policija bo zaslišala podrobno še Galovića in očeta Frana Markovića ter potem odstopila zadevo sodišču.

Iz Pančeva poročajo, da ropa v južnem Banatu in posebno v okolici Pančeva že nekaj tednov dobro organizirana roparska tolpa. Mirno in delavno prebivalstvo teh krajev živi že nekaj tednov v največjih skrbih in trepetu za svoje imetje in življenje, v vednem strahu pred roparsko tolpo, ki ji oblasti ne morejo do živga. Roparska tolpa je začela svoje pohode pred tedni, ko je vlomila v trgovino Andreja Bloha v Bojloviću in mu odnesla blagajno, v kateri je bilo okoli 30 tisoč Din. Tedaj so roparji tudi streljali na trgovca, ki se jim je postavil v bran. Orožniki so zasledovali bežeče roparje, toda brez uspeha. Čez tri dni so roparji vlomili v židovsko sinagogo v Pančevem. Navrtnali so železno blagajno, v kateri pa k sreči ni bilo denarja. To je roparje tako razkačilo, da so pobili nekatere predme-

Redek jubilej gledališke umetnosti

Avgusta Danilova 40 let steber naše Talije. — Duh časa je potisnil pravo umetnost in z njo tudi jubilaranko v ozadje.

Zelo velik je človek, ki je izpregledal in ki je občutil vse bolečino našega narodnega življenja, a vendar ni povesil glave... Človeka, ki je zavriskal veselo iz ranjenega srca, sem videl samo enega. Tako je napisal Ivan Cankar. Teh njegovih besedi sem se spomnil, ko sem sedel Avgusti Danilovi nasproti v njenem okusnem salonu v Beethovnovi ulici in ko mi je pripovedovala o sebi, o svojem življenju, o svojem upanju in svoji nadi ter neomajni veri v umetnost.

Dolgočasno bi bilo, če bi začel ob priliki njenega 40letnega jubileja popisovati podrobno njeno zunanje življenje, njeno romanje iz domovine in po domovini, ki ji je ranila srce, a ji ga ni zlomila. Skušal pa bom opisati Avgusto Danilovo kot umetnico, kot hčerko našega malega naroda, ki so ji dolga leta borbe, trpljenja in žrtvovanja samo utrdila zavest, da je treba trpeti brez miru, žrtvovati lastno življenje v boju za višje kulturne vrednote svojega naroda.

Pozabljena

Skoraj čudno se ji je zdelo, da sem jo obiskal, da sta jo pred menoj obiskala že dva, da bi kaj napisala o nji ob priliki njenega jubileja. Da sem obiskal njo, ki je dosedaj živela osamljena, ki ni nikoli kričala in si delala reklame, niti hotela, da bi jo razkril kdo drugi. In ko proslavlja 40letnico, odkar je stopila na oder, se je spominja poročevalci slovenskih časopisov. Res čudno je to, da se spominjamo velikih ljudi, ko proslavljajo kak redki jubilej, in to v najugodnejšem slučaju. Navadno se jih spomnim, ko jih ni več med nami.

Zato so bile njene prve besede: Bojim se, da so me že pozabili, da me je občinstvo pozabilo in bom v soboto igrala v prazni hiši.

Komaj slišno je Avgusta Danilova izrekla te bridke besede. Pozabljena... Tedaj sem občutil prepad med njo in časom, v katerem živimo. Občutil sem, da je ona, umetnica, visoko nad nami, kakršni smo dandanes in da oddah izpira, da smo jo pozabili, da smo je morali pozabiti, ker smo premajhni, da bi jo razumeli, ker smo presirovni, da bi do njene duševne bogastvo ter hodimo mimo nje, ker nismo vredni, da bi ji odvezali jermen na čevlji. To sem v hipu zaslutil in kar mi je povedala nadalje, je moje slutnjo potrdilo.

Težka in strma je pot

Težka je pot in strma, poznajo se na njej krvavi sledovi, ali druge ni. Iz bolesti in iz samote se je rodil pogum — dalje! To je biografija slovenskega umetnika. Tako jo je napisal Ivan Cankar in hkrati popisal sebe ter vse, ki so delili, delijo in bodo delili z njim usodo slovenskega umetnika.

Težka in strma je bila pot Avguste Danilove. Iz Trsta v Ljubljano in od tod čez veliko lužo v Ameriko, kjer se je borila za vsakdanji kruhek. Iz Amerike jo je gnalo hrepenenje zopet domov. Prišla je in obstrmela. Vse se je spremenilo. Zdelo se ji je, da ne spada več v nov ansambl. Leta 1922. je zopet odpotovala v Ameriko. To pot s posebnim priporočilom našega ministra prosvete in v propagandne svrhe. Dobil je v Ameriki najvišje zveze. Dramatično društvo je bilo počasteno, da se je v njegovi sredi nahajala slavna slovenska tragedijka Avgusta Danilova. V newyorškem »Kolu« so si dovolili napisati: Da se ona nahaja v Ameriki, ni posebnost v čast stari domovini, ki dolguje Danilovi nepoplačljiv dolg kot eni izmed ustvariteljev slovenske reproduktivne dramatične umetnosti. Ne le radi njenih zgodovinskih zaslug, ne le radi njene ženjalne umetnosti, ko je domačih resničnih talentov bore malo, ampak tudi radi njene pedagoške nadarjenosti kot vzgojiteljice tako potrebnega slovenskega igalskega naraščanja, bi bila dolžnost domačih činiteljev na dramatičnem polju, da se ne ustrašijo nikakih žrtv, da si zagotovijo nadaljnje delovanje Avguste Danilove.

Tako so menili ameriški Slovenci, domovine pa ni bilo sram, da je Avgusta Danilova zapravljala svoje talente v tujini. In se to so napisali, da žele, da bi se privadila Clevelanda, da bi bila kot doma, da bi se ji zdelo, da je na deskah domačega odra, po katerem v dru svojega srca vedno hrepeni z nepremagljivim domotožjem. Dom, dom, samo dom ji je zavzeval zopet v ranjenem srcu in vrnila se je v domovino v drugič. Čakalo jo je še večje razočaranje. Čakala je šest mesecev na angažma. In ko je bila angažirana, niso vedeli, kakšno ulogo bi ji poverili. Pa tudi to je v redu; kako tudi bi našli ulogo za Avgusto Danilovo, umetnico, v »novem« slovenskem teatru, ki je padel na nivo cirkusa, tingeltangla, ki je postal plitev in banalen, kakor nikdar,

odkar so igrali na odru »Shupanova Mizko« in »Ta veseli dan ali Matizek se shenti«. Res, v takem teatru je bilo težko dobiti primerne uloge za Avgusto Danilovo.

Jazz, kino in kič

Kje ste Borštnik, Borštnikova, Verovšek, Nigrinova, Polakova? se je izvilo Avgusti Danilovi iz dna srca. Ob imenih teh velikih najboljših slovenskih igralcev, med katerimi je zavzemala Danilova odlično mesto, sem se zamislil in se vprašal: Kam smo prišli? Kaj smo izgubili s temi umetniki? In ti, Avgusta Danilova, po čem si zahrepenela, ko si poklicala svoje nekdanje soigralce? Zahrepenela si po časih, ki je na našem odru še živela umetnost, resnična, prava umetnost.

Ko je Avgusta Danilova prišla po prevratu v naše gledališče, so jo sprejeli mrzlo in nevhvalno. Z odra so občinstvu nudili plehko in vsakdanjo umetnost, ki ni bila pravi ni podobna umetnosti, kakršne je bila Avgusta. Kdor si je delal pot s pestmi in grlom ter mazal pot z mazilom, ki se mu pravi strankarstvo, je zavzel boljše mesto. Prišla je doba jazza, kina, kiča... Z odra je izginila umetnost. Gledališko »križo« so reševali z deli, ki so glavni povod vseh kriz. Izganjali so hudiča z belcebumom. S slovenskega odra so izginila dela največjih duhov človeštva, ki so zahtevala čega umetnika, da je občinstvu kazal večno lepoto in resnično resnične umetnine.

Ni čuda, da za Avgusto Danilovo, z njenim bogatim repertoarjem del Gorkega, Čehova, Hauptmanna, Shakespeara itd. ni bilo primerne mesta v takem teatru.

Nikar se ne osmeši, Avgusta Danilova, s svojimi starokopitnimi vlogami, kakršne si igrala v »Mariji Stuart«, »Othelu«, »Romeu in Juliji«, »Elgi«, »Nori« itd. Mi hočemo »Boljših gospodov« in »Fanny, tete in strice« in »Polnoči«. Tako je delala uprava naše najvišje kulturne institucije. V take roke je prešlo vodstvo slovenskega narodnega gledališča. S tako hrano je začelo pitati slovensko občinstvo, ki je sprva zbežano in oslepljeno, ploskalo, potem pa sprevidelo in se začelo oddaljevati. In če se v kratkem razmere ne zboljšajo, bo naš ansambl igral petim biljeterjem, dvema gasilcem in trem časopisnim poročevalcem, publika se bo prijetneje zabavala pri Krapežu ali »Tinci«.

Ni čuda, da si obstrmela, Avgusta Danilova, in obnemela, ko si se znašla med oboje: jazz, kina in kiča, ti, ki si znala nekoč z vsem tebi lastnim »chrmo« in vsem tebi prirojenim talentom pričarati občinstvu v srce in dušo večne lepote umetnosti.

Usodna hiša

Zame je usodna hiša naše dramsko gledališče, mi je delala nadalje Avgusta Danilova. Na prostoru, kjer je sedaj drama, je nekoč stalo poslopje ki smo mu rekli »Balhaus« z majhno gostilno. V tej gostilni sem spoznala svojega moža in se omožila, v tej hiši se mi je rodil prvi sin, tu sem prvič igrala, ko sem prišla iz Amerike, tu sem si zlomila nogo in iz te hiše so me pognali s tem, da so me upokojili. Kaj ni to usodna hiša zame? In vedno ima hišno številko 1.

Da, penzionirali so me... Veste, ko je človek 35 let na odru, potem ne sme biti več igralec, potem ni več umetnik. In jaz si še tako želim igrati. To zlato občinstvo, ki ga tako ljubim, so mi vzeli, ne morem več z njim vred jokati in smejati se na odru.

Grenko, trpko in neskončno žalostno postane obliž Avguste Danilove. Zamislil se in pripomni: Če mi vzamejo to, mi vzamejo mnogo, vse...

Toda samo za trenutke. Danilova je kot vse prave umetnice vedno mlada, njena navdušenost, vera in energija je neizčrpna. Zato še ni povesila glave...

Zdi se mi pa, da ljubljansko občinstvo za služi, da se mu da z odra slovenske drame še kaj več. Sicer pa bomo videli. Če me je občinstvo res popolnoma pozabilo in me bo na sobotni predstavi odklonilo, potem poročam »Zbogom teater!« Potem sem samo še za staro šaro. Upam pa, da se bo našla še kak vlogica zame.

Pa kaj bi vam vse pripovedovala. V sebi čutim tako neskončno tragično. Toda mi igralci ležimo to vedno rano življenja na odru, to je naše zdravilo, naša duševna hrana in naša tolažba.

Zal, da so naši igralci vezani, da se ne upajo povedati na ves glas, kar jim teži srce. Včasih je bilo drugače. Če bi imela sredstva, bi ustanovila svoje gledališče... Da, domovina, tako si mi zagrenila dušo... Ko dobiš dekret, da si upokojen, mora biti vsemu konec...

Zakaj ste izbrali komedijo?

Dolgo sem premišljevala, kaj bi igrala na proslavi 40letnice mojega oderskega življenja, ki sem mu žrtvovala vse. Izbrala ni lahka. Hotela sem že objaviti v časopisnih oglaš na publiko, naj mi pove, kaj hoče na odru. No, potem mi je neki znanec iz Zagreba priporočil Čapkovsko komedijo »Stvar Makropulos«. Hotela sem sprva igrati v »Strahovihi«. Pa kdo bi vedno strašil.

Ker je moje življenje dovolj žalostno, se mi je zdelo, da bi bila za ta večer najprimernejša komedija. Saj je prav tako: Komedijantka naj konča s komedijo...

Pogledal sem še spomine Avguste Danilove, ki so vidna priča njenega 40letnega umetniškega udejstvovanja, pokali, venci in neštete najbolj laskave kritike in priznanja. Med temi sem zagledal tudi sliko Ivana Cankarja. Danilova jo je prijela, jo pogledala in mi ožno rekla: Dobra prijatelja sva bila s Cankarjem.

Preden sem zapustil njen interieur, ki je ves v zelenem — upanje, sem hotel zakričati: Avgusta Danilova, nisi pozabljena in nisi osamljena. Zato ne, ker umetnost nikdar in nikjer ne more biti pozabljena in osamljena.

Časi zmede, poskusov in plehkih novotarij so, zdi se mi, minili za slovensko kulturno ognjišče. Hoče se nam literarno in odsko polnovrednih del, hoče se nam resnične oderske umetnosti, hoče moč uživati na odru z igralcem — umetnikom resnično, večno umetnost — zato hočemo videti tudi tebe, Avgusta Danilova.

Štiri kuriozne ljubljanske zgodbe

Oblastni očetje skrbje za moralo. — Roman lepe Ljubljankanke. Čuden potni list na policiji. — Bo že dr. Korošec pogljal ceho.

Morala našega mesta da je pod psom, menijo naši oblastni očetje, ki vedne na Valvasorjevem trgu in skrbje za kulturni procvit naše dežele, zlasti našega mesta, ki jim je posebno pri srcu. Da, morala je pod psom! Ženske nosijo kratka krila, ki segajo komaj do kolena, da se vidijo zapeljiva meča, a da je pohujšanje še večje, so dame često, zlasti na plesih dekolirane, da bogaboječ človek kar zardeva. In ta preklicani ples! Oblastne očetje je kar spreletelo. Da, tu je izvor vsega pohujšanja, tu se ruši in izpodkopava morala, tu je teren za flirtanje in netivo za ljubavne avanture.

Ampak boste hodili s kurami spat — menijo oblastni očetje. Ne boste, Ljubljankani! Kdor ni z nami, je proti nam! Vse na svetu ima svoje meje, razen neke bisage, ki je brez dna... Zato mora tudi divjaški ples izginiti!

In šli so oblastni očetje, sneli so neke s police knjigo o paragrafi, zakonih in postavih, odprli so jo in posvetilo se jim je v glavi. Oho, tu je odločba iz leta 1855. Stara je sicer že nad 80 let, vendar je pa še vsega upoštevanja vredna. Ta odločba jasno pravi, da smejo plesne vaje trajati največ do 11. zvečer. Med plesom da se sme razlegati kvečjemu violina ali klavir. Kdor se pregreši proti temu, plača kazni ali pa oblastno takso.

Imenitno, fenomenalno, so dejali oblastni očetje. Ne bodo Ljubljankani noreli po mlili volji. Joki! Jih bomo že ukrotili! Saj je dovolj, če jih Jenko ali Trost ali Kosiček dresirajo tri ure. Bodo drugače dne lažje vstali in manj podplatov potrgajo. In sprejeli so ta zakon z velikim navdušenjem, čeprav je imel že osem križev za seboj.

Da smo napredni in prav je, da grejo Ljubljankani s kurami spat. Nič zato, če ostane 50 pridnih študentov — muzikantov brez kruha. Naj študirajo, a denarja itak ne rabijo...

Iz našega mesta je nedavno izginila dama, ki je nekoč v vsem javnem življenju igrala veliko vlogo. Bila je izredno nadarjena in duhovita, obenem pa izredna lepota, ki je imela mnogo oboževalcev.

Govori se, da jo je oboževal tudi neki baron, ki ga je vojna furja zanesla v Ljubljano. Ž njim se je poročila in odšla sta na Dunaj. Baron je bil baje bogat, silno bogat, toda vedno je govoril samo o neki dedščini. Rekel je, da ima bogate sorodnike v Franciji. Zato se je nekega lepega dne poslovil od svoje prelepe ženske in ji dejal, da gre v Francijo, kjer mora urediti dedščino po nedavno umrlem stricu.

Nazaj ga ni bilo. Naša Ljubljankanka je čakala, čakala je dolge mesece toda o možu ni bilo duha ne sluha. Pozabil jo je in zapustil samo z dvema otrokoma. Bila je izpostavljena lakoti in pomanjkanju z obema otročičema. Toda vse njeno čakanje je bilo zaman. Moža ni pričakala.

Ali ga je poizl Paris, ali se je pone srečil, ni znano. Zlobni jeziki pravijo, da je ostal v francoski metropoli, kjer da je oženjen in oče dveh otrok. Mogoče je tudi to, kajti baron ni dal glasu od sebe. Videč, da z otročičema vred umre lakote, je Ljubljankanka prosila sorodnike, naj ji pomagajo iz stiske.

Vrnila se je zopet v Ljubljano. Toda njena krepka narava je pod udarci usode klonila. Tragedija je dosegla višek. Sirota je morala v sanatorij. Živci so ji odpovedali in omračil se ji je um...

Vajenec Pepček, ki se uči kulinarično in slaščičarske umetnosti, jo je svojemu gospodarju že večkrat zagodel. Ampak tako, kakor pred dobrimi štirinajstimi dnevi, pa še nikoli.

Pepček, je dejal gospodar, vzemi moj pas in pojdi na policijo. Naj ga podaljšajo. Moram nujno na Dunaj. Pas je doma v predalu moje pisalne mize. Naj ti ga izroči kuharica, a tu imaš priporočilno pismo za uradnika na policiji, ki me pozna, da bo zadevo naglo uredil.

In Pepček je odšel na gospodarjevo stanovanje. Tam sta s kuharico Maričko vse prebrskala, odprla gospodarjev predal in končno je Marička vesela vzkliznila: »Ga že imam!« Privlekla je na dan še nov hlačni jermen ali pas. Pepček ga je zadovoljen vtaknil v žep, in jo mahnil na policijo. Pozdravil je uljudno in pomolil uradniku pod nos priporočilno pismo.

Dobro, je menil uradnik, a kje imaš pas. Evo ga! se je junaško odrezal Pepček in izročil uradniku hlačni pas čez naj ga podaljšajo do Dunaja...

Policijski uradnik ni vedel, ali senja ali bedi Ker je pa Pepček delal silno sen obraz, mu je bilo takoj jasno, kaj se je zgodilo in zasmel se je na glas.

Kako je Pepčkov gospodar potoval s podaljšanim hlačnim pasom na Dunaj, ni znano. Sosedje so pa slišali, da je Pepčkov zabrusil v obraz, da je kronan osel...

Nekako pred tremi tedni sta se pojavili v Ljubljani dve elegantni dami. Ene je bila že svoloča, pa tudi druga, ki se je izdajala za njeno hčerko, je bila že priletna. Tako le štiri križe bi ji človek prisodil. Obe sta bili izredno ljubezni, čakali pa sta sedaj nemško, sedaj slovensko, zavijali po prišleki, ali jo pa udarili po hrvatski. Ustavili sta se kar v najbližjem hotelu in sicer pri Mikliču v Kolodvorski ulici.

Dr. Pavel Avramović

se je vrnil ter zopet redno ordinira od 9. — 11. in od 2. — 4. popoldne, Aleksandrova cesta 7., vhod Beethovnova ul. 9/I.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Opera.

Sobota, 20.: Ob 20. uri zvečer »Stvar Makropulos«. Proslava 40letnice umetniškega delovanja ge. Avguste Danilove. Izven.

Nedelja, 21.: Ob pol 20. uri »Boccaccio«, opereta. Izven.

Ponedeljek, 22.: Zaprt.

Drama.

Sobota, 20.: Predstava v opernem gledališču.

Nedelja, 21.: Ob 20. uri zvečer »Krog s kredo«. Izven.

Ponedeljek, 22.: »Fanny, tete, strici itd.« Red D.

Ljubljansko gledališče. V nedeljo, dne 21. t. m. vprizori ljubljanska drama ob 20. zvečer v dramskem gledališču igro v petih dejanjih »Krog s kredo«. V operi pa je ob pol 20. zvečer prva repriza Suppejeve opere »Boccaccio«. Lepa klasična Suppejeva glasba in pa zabaven siže bosta brez dvoma privabila v gledališče mnogo ljubiteljev lažjega, veselejšega repertoarja. Obe predstavi sta izven abonmaja.

Ljubljansko operno gledališče ostane do četrtega zvečer zaprti in sicer vsled tega, ker se morajo končati tehnične predelave na odru opernega gledališča. To pa je možno le v tem slučaju, ako je oder elektrotehnikom in ključavničarjem popolnoma na razpolago. Zato obvešča gledal. uprava p. n. interesente, da ostane opera v ponedeljek, torek, sredo zaprti in je prihodnja predstava šele v četrtek zvečer in sicer Gounodova opera »Faust«, z go. Vilfan — Kunčevu v glavni ženski vlogi.

Občinstvo opozarjamo, da se nocojšnja vprizoritev Čapkovske komedije »Tajna dolgega življenja« (»Stvar Makropulos«) ne vrši za premijskimi abonma, ampak izven abonmaja, in to z ozirom na proslavo 40letnega umetniškega delovanja g. Avguste Danilove.

V nedeljo zvečer bo igrala drama Klabundovo pravljico igro »Krog s kredo«, ki je dosegla pri vseh dosedanjih vprizoritvah soglasno odobravanje kritike in občinstva. Po sodbi evropskih kritikov spada to delo med najučinkovitejše proizvode novodobne dramske literature. Splošno, lirčno in dramatično elementi so v tej igri najprej oblikovani v pesniško celoto, ki svojega pravega namena skoro ne more zgrešiti. Sodelujejo ge. Mila Saričeva, Mira Danilova, Rakarjeva ter g. Cesar. Debevec, Gregorin, Jan. Jerman, Levar, Skrbinek, Sancin in Smerkolj. Režijo ima g. Ciril Debevec. Godbo je zložil g. Balatka. Predstava je izven abonmaja. Začetek točno ob 8. uri.

V ponedeljek zvečer se bo ponovila Jeromova prikupljiva veseliga »Fanny, tete, strici itd.« z gđ. Debelakovo, go. Medvedovo, go. Rakarjevo ter g. Cesarjem, Janom, Jermanom itd. Režijo ima gospod Skrbinek.

Spored koncerta Caspar Cassado, virtuosa na čelu. V petek, dne 26. t. m. koncertira v Ljubljani eden najboljših svetovnih čelistov Caspar Cassado ter ima sledeči spored: 1. Frescobaldi: Toccata, Bocherini: Adagio e Allegro. Gr.: Sonata op. 36. Beethoven: Variacije na Mozartovo temo. Rahmaninov: Andante. Moszkowski: Quatuor in Cassado: Danse du Diable. Pri klavirju spremlja umetnik Guleta Mendelssohn — Gogiani. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Novomeški akademiki prirede v soboto zvečer v Sokolskem domu v Novem mestu predstavo Gogoljeve komedije »Ženitev«.

Nove knjige in revije

»Ljubljanski Zvon«. Izšla je oktobrska številka »Ljubljanskega Zvona« mesečnika za književnost in prosveto. Uvodoma je Fran. Albreht priobčil prevod pesmi češkega Březine »Odgovor«. Mirko Pretnar je objavil »Domsko pesništvo«, a publicist Božidar Borko je prevel esej Otokarja Březine »Večno hrepenenje«. Pisatelj Jerže Fakor nadaljuje svojo zgodovinsko povest »Serenissima«. Miran Jarc je prispeval »Pentagram« iz cikla »Mavrični dom«. Ivan Rozman zaključuje svojo študijo o velikem nordijskem dramatik Henrikju Ibsnu. Angelo Cerkvenik pa nadaljuje svojo tragedijo »Greš«, drama v šestih dejanjih. Gledališko kroniko prinaša Fran. Albreht pregled dramske sezone 1927-28. V kroniki sami se spominja Božidar Borko 60letnice češkega pisatelja in novelista Březine, zanimiva so pa tudi književna poročila in drugi prispevki. Oktobrska številka Ljubljanskega Zvona prinaša sliko skladatelja Emila Adamiča. — Ljubljanski Zvon izhaja v posameznih številkah ter stane letno 120 Din. za pol leta 60 Din. posamezne številke se dobivajo po 15 Din. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

»Mentor«. Prejeli smo 1. in 2. številko dijaškega lista »Mentor«. Vsebina je zelo pestra. I. Rejec piše »Med Scilo in Karibdo«. Sempronijs Tiro nadaljuje zgodbo »Iz dnevnika starega profesorja«. Ivan Dolenc pripoveduje svoje doživljaje »Med Nemci«. V. Bohinec poroča o znanstvenih raziskovanjih Ignacija Knoblockera v Afriki. Ivan Prezelj daje nekaj nasvetov in misli glede memoriranja in deklamiranja na naših srednjih šolah. Revija izpopolnjuje še drugo zanimivo in aktualno gradivo. Opozarjamo na ta list dijaštvo in starše, ker je dijakom samo v korist in tvori nekako zvezo med šolo in življenjem izven nje. Naroča se pri uravi. Ljubljana. Gradšče 4 in stane za diake 30 Din.

»Srpski književni Glasnik«. Izšla je oktobrska številka »Srpskega književnega Glasnika«. odlične, znanstvene, literarne in leposlovne revije. Kakor vse, tako prinaša tudi ta številka izbrano gradivo. Revija je polna beletrističnega gradiva, zanimiv je tudi prispevek dr. Dragotina Arandjelovića, ki razpravlja o reviziji ustave itd. »Srpski književni Glasnik« izhaja dvakrat mesečno in stane na leto 180 Din. četrtletno 45 Din. Naroča se v Beogradu. Jakšičeva ulica, palača Akademije znanosti. Posamezna številka stane 9 Din.

»Esperantsko - slov. in slov. - esp. slov.« je ravnokar izšel. Cena Din 55. po pošti 2 Din več. Oba dela sta lično vezana v eni knjižki. Dobi se ga v vseh knjižarnah, naroča se ga lahko tudi pri »Klubu esperantistov v Ljubljani«.

Pisana kronika iz Zasavja

Teden smrti in nesreč.

Litija, 19. oktobra.

Kronika tega tedna je bila pri nas zelo pestra in pisana. Le žal, da je zahtevala smrtna kosa svoje žrtve. O nenadni smrti komaj 31-letnega zdravnika dr. Fajdice smo že poročali. Mladi zdravnik se je prehladil na nekem nočnem obisku, ki ga je napravil pred dnevi ob precejšnjem mrazu. Zdravnik je podlegel prehladu in je bil ob lepi udeležbi pokopan kot rezervni poručnik in ga je spremlja tudi oficirska delegacija in počastna četa na njegovi zadnji poti. Pogreba na ljubljansko pokopališče so se pa udeležili mnogi Litijčani, ki so s tem počastili spomin svojega krajanca.

Par dni nato je zahtevala usoda novo smrtno žrtev. Na isto tako hiter način je preminil g. Srečko Gruber, uradnik ljubljanske finančne prokurature, ki pa je stanoval v Litiji. G. Gruber se je prehladil, ko je nabiral gobe v litijski okolici. Ko je začutil slabost, so poklicali iz Ljubljane rešilni avto, ki je odpeljal bolnika v bolnico. Možu pa ni bilo več rešitve. Dan nato je že podlegel bolečinam. Danes popoldne so ga pokopali na litiskem pokopališču. Velika udeležba ljudi iz vse okolice in lepo število njegovih kolegov in prijateljev, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, so pričali, kako ugleden je bil g. Gruber. Pokojnik je bil odločen naprednjak in član litijskega Sokola.

Ta teden pa je prišel avto ljubljanskega reševalnega društva še enkrat v Litijo. G. Planinšek, p. d. Šimov iz Zagorice, je dobil močne notranje poškodbe in se mu je predri žleodec. V opasnem položaju so ga odpeljali na zdravniško odredbo v ljubljansko bolnico, kjer ga bodo skušali izlečiti.

Čez kup gramoza na Dobravi, med Litijo in Smartnim, je padel v temni noči komaj 18-letni monter Davorin Mandelj tako nesrečno, da je dobil pri padcu težke notranje poškodbe. Omedlelega mladeniča, ki je bruhal kri, so odnesli na njegov dom, kjer se bori sedaj s smrtjo. Domači so hoteli ponesrečenega sina odpeljati v ljubljansko bolnico, zdravnik pa je po pot odločno odsvetoval. Mladi Davorin trpi take muke, da bi najmanjši pretres povzročil popolno izkrvavitev. Za slabo zdravsko ceno je ta dogodek vsekakor značilen. Treba je omeniti, da ni na vsej cesti iz Litije do Smartna in to kljub številnemu prometu nikake luči. Morda bo žalosten Mandelj slučaj opozoril na ta nedostatek krajevne čimtelje, kar bi bilo vsekakor želeli.

Na Vačah pri Litiji je preminil bivši župan in sedanji obč. svetovalec g. Mrva Anton, trgovec in posestnik. Neprijetno smelo pa je imel na okrajni zdravnik dr. Polde Ulmar. Pri opravljanju nekega hišnega posla mu je nož tak nesrečno spodletel, da si je z ostrim rezilom prerezal dve kiti na levi roki. Zdravniku so nudili njegovi ljubljanski tovariši prvo pomoč in je upati, da ne bo imela nezgoda nikakih nezaželenih posledic.

Kronika tega tedna je bila torej res zelo pisana.

Dnevne vesti.

— Iz državne službe. Za veterinarja pri sresnem poglavarstvu v Preki s sedežem na Rabu je imenovan namestnik upravnika podkovske šole v Ljubljani Stanko Arko. Premješeni so podinspektor in sreski upravnik finančne kontrole Josip Erjavec iz Dolnje Lendave k sreski upravi finančne kontrole v Ljubljani I., podinspektor in sreski upravnik finančne kontrole Franjo Gomerčič iz Zagreba k sreski upravi finančne kontrole v Kranju, komisar in sreski upravnik finančne kontrole Franjo Repolusk iz Srpske Crkve k sreski upravi finančne kontrole v Dolnji Lendavi, komisar finančne kontrole Milodrag Jovanović iz Beograda k sreski upravi finančne kontrole Ljubljana I., komisar in sreski upravnik finančne kontrole Ivan Pažon iz Maribora k sreski upravi finančne kontrole v Krškem, komisar finančne kontrole Jakob Kaiser od oddelka finančne kontrole v Mariboru k sreski upravi finančne kontrole v Mariboru, komisar in sreski upravnik finančne kontrole Josip Žuberna od oddelka finančne kontrole Ljubljana 5. k sreski upravi finančne kontrole v Štupu.

— Napredovanje naših vojaških pilotov. Napredovali so za diplomirane pilota poročnik bojnega broda I. klase Anton Lemarčič, za diplomirana hidropilota poročnik fregate Slavoljub Piki in Franjo Kozjak, za diplomirane izvidnike rezervni zrakoplovni podporočnik Stanko Trček, za vojaškega pilota zrakoplovni narednik Alojz Horvat, za letalskega fotografa mornariški narednik Anton Meklin.

— Razpisana zdravniška služba. Okrožno urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razpisuje na svojem ambulatoriju v Kranju službo pogodbenega zdravnika za splošno prakso. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 13. novembra do 12. ure.

— Razid organizacije. »Organizacija elektromonterjev za Slovenijo« se je po sklepu občnega zbora z dne 29. septembra t. l. prostovoljno razšla. Celokupno članstvo je pristopilo kot sekcija »Savezu metalniških delavskih organizacij«.

— Logarski izpit za državne in nedržavne logarske čuvaje. 5. novembra se bo vršil pri direkciji šum v Ljubljani logarski izpit za državne in nedržavne logarske čuvaje. Prošnje za pristopev k izpitu naj se vložijo do 31. t. m. pri direkciji šum v Ljubljani.

— Himen. 10. t. m. se je poročil kapelnik ljubljanske opere G. Neiffat s članico naše drame gđ. Miro Danilovo iz znane Danilove rodbine. — Jutri se poroči državni uradnik g. Viktor Sterlekar s hčerko znanega lesnega industričarja in posestnika gđ. Miko Martinec. Novoporočencem iskreno čestitamo!

— Za mrtve proglašeni. Okrožno sodišče v Celju je uveljavilo postopanje, da se proglašajo za mrtve Janez Šušek, rojen 4. decembra 1890 v Kozjaku, Martin Vozu, rojen 20. septembra 1889 v Škofji vasi, Anton Škof, rojen 1. aprila 1871 v Artičah in Feliks Rodež, rojen 27. aprila 1892 v Lesju. Vsi so odšli začetkom vojne na bojišče in so brez sledu izginili.

— Nalezljive bolezni v ljubljanski oblasti. Od 1. do 10. t. m. je bilo v ljubljanski oblasti 28 slučajev tifuznih bolezni, 18 griže, 55 škrlatinke, 55 ošpic, 10 davice, 2 šena in 1 krčevite odreenelosti.

— Živalske kužne bolezni v ljubljanski oblasti. Od 8. do 14. t. m. je bilo v ljubljanski oblasti 14 slučajev svinjske kuge, 11 svinjske rdečice in 1 čebelnice kuge.

— Sloven. klub v Sarajevu je izvolil nov odbor, ki mu predseduje g. Fran Robek. Klubovi prostori se nahajajo sedaj na Volvode Stepe obali št. 42 zraven gledališča. Ima svojo čitalnico s glavnimi slovenskimi časopisi in revijami in svojo knjižnico. Klub ima svoj pevski zbor, prireja društvene sestanke vsako soboto, ob prilikah pa prireditev v večjem stilu, n. p. Martinov in Miklavžev večer. Klubove prireditve uživajo splošno priljubljenost, radi jih posejajo Hrvati, Srbi in muslimani. Klub je poverjenik slovenskih družb za izdajo knjig. Novi odbor Slovenskega kluba v Sarajevu: Predsednik g. Fran Robek, podpredsednik g. Stanko Sušnik, tajnik gđ. Luiza Subičeva, blaginjak g. Hinko Jezovšek, knjižničar g. France Mušič, hišni gospodar g. Rasto Zemljič, odborniki gg: Ivan Jenko, dr. Anton Kržišnik, Anton Blatnik, Milovan Klemenčič; nadzorni odbor: gosp. dr. Ferdo Prejnc in g. Fran Kos.

— Nov češkoslovaški konzul v Zagrebu. Dosedanji češkoslovaški vizekonzul v Zagrebu g. Pavlovski je premješčen v zunanje ministrstvo v Prago. Na njegovo mesto pride Jan Orszagh, ki je bil sčasoma trgovski ataše v Bukarešti, pozneje pa uradnik zunanje ministrstva.

— Rapallo. Osmo obletnico rapalskega dne bodo obhajale vse podružnice Jugoslovenske Maticе v Sloveniji dne 10. in 11. novembra t. l. v raznih spominskih govorih in predavanjih, primernih igrah in recitacijah ter z nabiranjem prispevkov za rojake onstran meje. Podrobne programe izdelajo posamezne podružnice same. Vendar prosimo vse krajevne faktore in organizacije, da sodelujejo pri teh prireditvah in da tam, kjer ne obstajajo podružnice Jugoslovenske Maticе, sami organizirajo primerne prireditve. Podrobnejša navodila jim na zahtevo pošlje pokrajinski odbor Jugoslovenske Maticе v Ljubljani. Vse rojake brez razlike stanu in strankarske pripadnosti pa prosimo, da žrtvujejo ta dan vsak vsaj par dinarcev za tropeče rojake tam preko, ki jih kruti fašizem tepta in zatira že deseto leto — Pokrajinski odbor Jugoslovenske Maticе v Ljubljani.

— Nove razglednice. Za Miklavža, božič in novo leto je izdala Jugoslovenska Matica osem novih prav originalnih in zelo okusnih razglednic v trobarvnem bakrotisku. Na prodaj so po 1 Din pri vseh podružnicah Jugoslovenske Maticе v Sloveniji, po raznih trafikah in trgovinah v Ljubljani in drugod. Rojaki, kupujte in zahtevajte povodot. Razglednice, ki so domače izdeleke in ki v vsakem oziru prekašajo tuje in v pogosto manjvredne razglednice. S tem podpirate tudi našo Jugoslovensko Matico.

— Svečanosti naše mornarice. 31. oktobra se bodo vršile v Kotoru velike svečanosti ob priliki desetletnice prvih začetkov naše nacionalne mornarice. 1. novembra bo odkrit spomenik mornarjem - herojem in žrtvam za naše osvobodjenje. Vseh teh svečanosti se udeležijo tudi naše Sokolstvo; številno bo zastopana sokolska župa Cetinje in Mostar.

— Izpiti za rezervne podporučnike. Vojni minister je odredil, da imajo pravico polagati izpit za rezervne podporučnike vsi dijaki, ki se jim vračuna prejšnja služba v vojski in ki so služili v kadru manj kot 9 mesecev. Vsi ti dijaki se morajo priljaviti komandantu dotične oblasti, da jim izpiti odobri. Nad 30 stari študenti nimajo pravice polagati izpit.

— Nova palača Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu zgradi v Beogradu veliko palačo, podobno palači v Zagrebu. Stroški bodo znašali 25 do 30 milijonov Din. V palači bodo pisarne beograjskega okrožnega urada za zavarovanje delavcev, moderno kopališče za delavce, terase za sončenje, ambulanca za vse vrste lečenja itd.

— Tiskarski škrt na delu. V včerajšnjem članku »Popoln kaos v železniški upravi« se mora glasiti: »Slovenija bi v jesenski izvoznici sezoni potrebovala vsak dan kakih 1500 (ne 150) vagonov, dobiva pa jih niti 800, kolikor bi jih potrebovala v normalnih razmerah za najnujnejšo potrebo.« Razumem čitatelj za lahkopravo številko sam ugotovil. Omeniti je treba samo še, da bi tiskarski škrt ne uganjal svojih orgij v predalnih našega lista, ako bi ne imel skrivnega zavestnika v korektorju. Urednikom, žal, ne preostaja drugega, nego da po izidu lista prekinjajo oba dva.

— Vreme. Dobili smo pravo jesensko vreme, toda brez dežja. Dunajska vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno, nekoliko hladneje, a brez padavin. Po vseh krajih naše države je postalo zadnje dni toplo. V Splitu je bilo včeraj 19. v Zagrebu in Skoplju 18. v Beogradu 16.4. v Mariboru 16. v Ljubljani 13.1 stopinj. Zelo čudno vreme imajo v Skoplju, kjer je znašala včeraj minimalna temperatura 4 stopinje pod ničlo, maksimalna pa 18 nad ničlo. Včeraj je bilo lepo samo v Skoplju in Mariboru, drugod pa več ali manj oblačno. Danes zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 769 mm, temperatura je znašala 8 stopinj. Sodeč po stanju barometra se dežja ni bati.

— Družba sv. Cirila in Metoda je edino slovensko obrambno šolsko društvo v Jugoslaviji ter vsestranske podpore zelo potrebna. Zato kupujte Ciril Metodove razglednice, narodni kolek in računске listke. Vložite tudi »mal dar« v družbeni nabiralnik!

— Protj izpadanju las kakor tudi za pospešenje zdravega in jakega porasta ni nič boljše od »Čilag - pomade«, ki lo milijoni s uspehom preizkušajo že nad 50 let. Ako je za vaše lase sploh še kaka pomoč, je to »Čilag - pomada«. Poglejte današnji oglas!

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

— Bolni na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni in najnujnejše priporočila poraba »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah. 26-T

Sploh so take prireditve povsod priljubljene in prepričani smo, da tudi ljubljansko občinstvo ne bo zamudilo redke prilike, da si ogleda veliko javno konkurenco. Vstopnice so v predprodaji danes in jutri dopolne še v trafikah g. Sever v Šelenburgovi ulici, jutri od 13.30 dalje pa pri dnevni blabajni na igrišču SK Ilirije.

— Lovsko jahanje. V ponedeljek popoldne priredi Kolo jahačev za domače in zagrebške jahače lovsko jahanje v Ljubljansko okolico. Sestanek jahačev bo ob pol 15 v topničarski vojašnici, zaključek jahanja pa okrog 17. na Kneževem travniku pri vojaškem aerodromu v Šiški. Vsi udeleženci dobe spominske plakete. Konec te zanimive prireditve si bo lahko občinstvo ogledalo na omenjenem travniku.

SAMO DANES IN JUTRI
20. IN 21. OKTOBRA
SI SE LAHKO OGLEDATE

RAZSTAVO TISK

V TREH PAVILJONIH NA LJUBLJ. VELESJEMU OD 8. ZJUTRAJ DO 6. ZVEČER
VHOD: LATTERMANNOV DREVORED. PRIDITE!

— Iz Mestnega središča T.M. Danes, 20. t. m. se bo vršil v Akad. kolegiju ob 17. uri kurz iz alkoholnega vprašanja, ki je za člane (ice) posameznih ljubljanskih abstinskih kol obvezen. Po kurzu seja širšega odbora. Tajnik.

— Jutri zadnji dan razstave »Tiska«. Opozarjamo, da je jutri zadnji dan razstave »Tiska« na ljubljanskem velesjemu. Vstopnina za posamezno osebo in enkratni obisk je samo 5 Din. Naj mihače ne zamudi redke prilike ogledati si to lepo razstavo razvoja tiska sploh, zlasti pa še slovenskega. Jutri bo od 11. do 1. popoldne na razstavišču tudi promena koncert gošbe dravske divizije.

— Iz Plesna šola na Taboru, ob nedeljah zvečer nudi začetnikom, kakor tudi že rutiniranim plesalcem temeljit pouk v vseh plesih. Za začetnike-ee, je pričetek pouka točno ob pol 20. uri. Pouk telesnih plesnih novitet se vrši po diplomiranim plesovodij g. Kosičku. 799-n

— Iz Vsa kulturna in narodna društva včlanjena v zvezi kulturnih društev naprosimo in pozivamo, da pošljejo svoje delegate v smislu poslane okrožnice prav sigurno na današnje seje, ki se vrši danes v soboto ob pol 18. uri (pol 6.) v prostorih našega tajništva, Kazino II. nadstr. levo. Z ozirom na izredno važnost te seje, prosimo polnoštevilnega in točnega prihoda delegatov. — Tajništvo Zveze kulturnih društev, Ljubljana.

Dr. Peter De Franceschi

stanuje sedaj na Dunajski cesti 1a.IV.

Ljubljanska kreditna banka

— Iz »Ljubljanski Sokol« naznanja, da se vrši 24. novembra t. l. slavnostna telovadna akademija in 25. novembra pa slavnostni občni zbor. Podrobnosti slede. — Odbor

— Iz Vse ruske organizacije v Ljubljani sporočajo, da bo v nedeljo 21. oktobra 1928 ob 11. izvršen parastos v pravoslavni cerkvi po umrli ruski carici Mariji Feodorovni

— Krasna izbira bluz, otroških obleke po nizki ceni. Kristofčič - Bučar. Stari trg 9.

— Iz Klub esperantistov v Ljubljani odpirajo sledeče tečaje za esperanto: 1. Splošni tečaj in za poštne nameščenice v tork 23. okt. t. l. ob 13.30 v Sentiakobski Solti; 2. Za srednješolce v ponedeljek 22. okt. t. l. ob 17. na 3. dr. real. Beethovnova ul. — 2. a razr.; 3. Za skavte v sredo 24. okt. t. l. ob 18. na moškem učiteljski; 4. Za privatne nameščenice in delavstvo čas in kraj se objavita pozneje. Učnina mesečno Din 15, dijaki in delavci Din 10.

— Najpriljubljenejša plesna prireditev za Ljubljano so postale »Nedeljske popoldanske plesne vaje«, ki se vrše jutri in vsako nedeljo ob 3.—7. pop. v veliki dvorani »Kazine« pod vodstvom plesnega mojstra g. Jenka. Za začetnike-ee poseben pouk v valčku in Fox trotu od 3.—4.4. Študenti se znižano članarino. Privatni poseben plesni pouk za posameznike in družbe v »balkonski« dvorani Kazine vsak dan od 10.—12. ure. 801-n

— Iz Hotel Štrukelj danes in jutri domače kravate in riževe klobase. 800-n

Priznana najboljša fina sveža šunka, kakor tudi čajno maslo in drugo se dobi v znani delikatesi — JANC, samo Židovska ulica 1. 2017

Iz Celja

— General Kerčelić v Celju. General Kerčelić, brigadir v Pirotu, ki je Celjanom v prijetnem spominu iz časa, ko je služboval na tukajšnjem vojnem okrogu, se mudi na bolovanju v Celju, kjer misli preživiti zimo. Visoki vojaški dostojanstvenik — edini aktivni prečanski general v naši krajevni — si je pridobil vsled svoje ljubeznivosti za časa svojega službovanja v Celju splošno simpatije in nam je tudi sedaj srčno dobrodošel.

— C. Ljubsko vsučilišče v Celju. Zadnje predavanje je oskrbel gđ. Lelija Farmečeva iz Ptuja. Predavala je v francoskem jeziku o metodiki modernih jezikov. Predavateljica je citirala več francoskih sestav-

kov. Predavanje je poslušalcem zelo ugajalo.

— Med Celjem in Vojnikom je uvedena posebna avtobusna zveza. Avtobusi bodo vozili 4 krat dnevno iz Vojnika v Celje in sicer ob 6.30, 8.15, 12.45 in 17.30, iz Celja pa bodo vozili v Vojnik ob 8.10, 11.54, 16.34 in 19.54.

— Nočno lekarniško službo opravlja ta teden lekarna »Pri O

--- Moda ---

Štirje vzorci elegantnih jesenskih družabnih odnosno promenadnih oblek

Blago za jesenske obleke

Jesen je že v polnem razmahu in lahkim poletnim oblekam je treba dati slovo. V jesenskih kolekcijah novega blaga naletimo na dobre stare znanke. Z največjim veseljem so pozdravile dame zopet jersey, ki ni bil še nikoli tako fino izdelan, kakor je letos. To blago, ki spada med najlepše in najbolj praktične, nam nudi letos izredno bogato izbiro tudi glede barv. Za sport in izlete je letos moderno pestro blago. Lepi in topli sportni šali so iz angorske volne. Elegante dame v avtomobilih so si napravile iz njih skoro celo uniformo in tako vidimo povsod vihrati rdeči šal z belimi ali modrimi resami. Trikotara ostane v modi tudi jeseni, kakor je bila poleti na morju. Angorska volna je sploh zelo v modi. Iz nje se delajo tudi praktična krila, ki so obrobljena tako, da pride na pr. na beige krilo temorjav ali temnomoder rob.

Jesenske popoldanske obleke so večinoma iz težjega blaga, ki spominja bolj na moške obleke. Za daljše izlete ali potovanja priporočamo moda obleke iz tweeda, ki je po svoji trpežnosti nenačuden. Kasha je v svoji prvotni obliki že izginila. Pač pa jo najdemo skrito pod najrazličnejšimi imeni in v najfantastičnejši izdelavi. Tudi volneni krep nastopa zdaj samo inkognito pod različnimi pompoznimi imeni.

Vse te vrste blaga so za praktične obleke. Nastane pa vprašanje, kakšno blago bo letos v modi za popoldanske in večerne obleke. V tem pogledu prihaja v poštev v prvi vrsti velour. Popoldanski plašči so pogosto tudi iz žameta, kar velja v enaki meri za večer-

ne plašče. Poleg tega sili v ospredje satin. Popoldanske satinske obleke ne smejo imeti nobenih okrasov, ker je že blago samo po sebi zelo razkošno. Najbolj priljubljen je satin v svetlih pastelnih barvah. K popoldanski satinski obleki pa pod nobenim pogojem ne spada klobučevinaš klobuk. Vseh vrst satin in lamé bo zelo moderen za večerne toalete in bo najbolj izpodrinil krep žoržet, ki je bil doslej tako priljubljen. Krep žoržet ostane omejen samo na male večerne in popoldanske obleke.

Modni damski čevlji

Žal ni nobene nade, da bi mogle dame nositi pozimi nekoliko trpežnejše čevlje, kakor doslej. Moda še vedno priporoča damam tudi za zimo nizke čevlje. Morda se bodo z njimi zadovoljile dame v Parizu, v Londonu v New Yorku in drugih velikih mestih, kjer peš skoro sploh ne hodijo. Velike razdalje jih silijo, da se poslužujejo različnih prometnih sredstev, od postajalščica cestne ali podzemne železnice do doma pa že pridejo, zlasti ker je sneg v teh mestih redkejši pojav in ker so vse ceste asfaltirane tako, da se blata sploh ni bati.

Moda se pa ne ozira na naše dame, ki bodo morale hoditi v tankih nogavicah in nizkih čevljih tudi v največjem mrazu. In ni nobenega upanja, da bi se to v doglednem času izpremenilo, kajti krila so še vedno kratka in visoki čevlji bi bili pri takih krilih nemogoči. Pariška moda priporoča letos k promenadnim plaščem in kostumom angleškega kroja nizke in polvisoke čevlje z usnjenimi petami. Narejeni so iz

trpežnejšega usnja, ki mu blato ne škoduje, torej iz boksa, laka itd. Spredaj so zaokroženi in k njim se nosijo močnejše volnene ali bombaževinske nogavice. Salonski čevlji z visokimi lesenimi, z usnjem obšiti petami so iz zelo finega usnja tako, da blata ne preneso. Podplate imajo tanke in so bolj koničasti, kakor promenadni. Skoro vsi damski čevlji se zapenjajo zdaj samo z enim jermenčkom na en gumb. Za popoldanske družabne prireditve priporoča moda čevlje iz finega usnja brez kričavih okrasov, za večerne prireditve se pa nosijo tudi čevlji iz blaga z različnimi bleščečimi okraski.

Moderna pralnica

Čim več je rodbin, ki v slabih gnetnih razmerah ne morejo imeti služkinj, tem večje je zanimanje žen za vse, kar lajša gospodinjstvo in kar more vsaj deloma nadomestiti služkinjo. Toda zanimanje za ta ali oni pripomoček še ni možnost, da bi si ga mogli res nabaviti. Moderna tehnika skuša človeku olajšati delo na vseh poljih in tudi gospodinjstvom nudi razne stroje, ki opravljajo velik del domačih poslov. Toda pretežna večina rodbin strojev niti na obroke ne more kupiti, ker so predragi in ker še za druge nuje stvari ljudje nimajo denarja. Tam, kjer bi bili stroji najbolj potrebni, med srednjimi in nižjimi sloji, so torej minimalni izgledi, da bi se kdaj uveljavili in zato je treba problem lahkega in hitrega pranja rešiti na kak drug način.

V mnogih inozemskih mestih je rešen ta problem s centralno pralnico, v kateri se pere perilo cele skupine hiš ali pa celega okraja. V takih pralnicah lah-

ko stoje vsi stroji, ki opravljajo namesto peric težko delo, perice pa samo pripravijo perilo, ga položijo v stroj, prilijajo čiste milnice in vode ter jemljejo iz stroja oprano perilo. Ženske, zaposlene pri pralnih strojih, niso več perice, kajti stroji opravljajo za nje v nekaj urah delo, ki bi ga morale same opravljati več dni. Nekateri predlagajo, naj bi se napravile skupne moderne pralnice vsaj v večjih novih stanovanjskih hišah in da naj bi se pri proračunu že računalo s stroški za to prepotrebno napravo, ki naj bi se krili s povišano najemnino. Nedvomno bi lahko vsak najemnik plačeval nekaj dinarjev več najemnine, kakor pa da si kupi sam drag stroj.

Drugi predlagajo, naj bi nabavili pralne stroje hišni posestniki, ki bi pobirali od strank gotovo odškodnino za uporabo. V tem primeru bi se bilo pa treba poprejši sporazumeti z najemniki, da bodo res uporabljali stroj, kajti sicer bi se hišnemu posestniku ne izplačalo. Na ta način bi prišlo do pralnih strojev tudi one rodbine, ki jih najbolj potrebujejo, pa nimajo sredstev, da bi jih kupile.

Poročna tajnica

Razumne se, da se je pojavil ta novi poklic v Ameriki. V New Yorku je doslej edina in prva poročna tajnica Marie Brenningova, ki sama sicer še ni bila nevesta, pač pa je že mnogim nevestam svetovala, kakšno obleko in opremo si morajo nabaviti in sploh vse, kar spada k poroki. Brenningova uraduje v velikem modnem salonu v eni najpomembnejših ulic. Njena pisarna ni podobna navadnim uradom, kdor bi ne vedel, da se tu

uraduje, bi smatral njeno sobo, polno preprog, svilenih blazin in razne druge ženske robe, za ženski budoar. V njeni pisarni se je zglasilo že mnogo nevest v starosti od 16 do 60 let.

Tu je sedela pravkar lepota iz Guatemale, je pripovedovala Brenningova ameriškim novinarijem. Razpravljale sva dolgo in široko o njeni bodoči spalnici. Ne morete si misliti, kaj vse zahtevajo neveste od mene. Ena hoče vedeti, je-li mora biti poročna obleka iz čipk ali satena, druga se zanima, ali mora iti pred oltar s pajčolanom ali ne. Mnogim moram preskrbeti vse od platna do poročne obleke. Brenningova, ki je hči uglednih staršev, je bila prvotno arhitektka, potem je pa spoznala, da je ženska bolj ustvarjena za obleke, nego za stavbarstvo. Poročila so se nekatere njene prijateljice in pomagala jim je izbrati opremo. Tako je postala poročna tajnica. V njeni pisarni se je zglasila tudi sedanja soproga japonskega princa Secuko Makudaira. Za letošnjo sezono priporoča Brenningova nevestam bele odnosno satenaste obleke z dolgimi rokavi. Elegančna nevesta mora imeti pajčolan.

Več jih ima.

— Že zopet sem deset minut čakala. Vidim, da me nimaš več rad. Zakaj pa lahko drugi pridejo točno?

— Kaj? 50 Din hočete za prevoz s čolnom? Pri nas doma stane to samo 10 Din.

— Da, toda tu ste na Genezareškem jezeru, po katerem je hodil Jezus s svojimi učenci.

— Saj ni čuda, da so hodili peš, če je prevoz tako drag.

Georgij Garin - Mihajlovski.

Marina

Petrograjski salon. Komfort in mir. Vstopita Igor in Pan. Na pragu se pojavljata.

Pan odvede Igorja k ženi.

— Dovolite, da vas predstavim — moja žena.

Igor in Panova žena se začudeno gledata. Pan tega ne opazi in se obrne k ženi.

— Pripetila se je mala neizgoda. Marina. Glavo si je malo potolkela. Uredi, prosim, kar je potrebno. Vrnem se nekoliko pozneje. Po sebi pojdem v klub. Na svidenje!

Pan odide, Igor in Marina ostaneta sama. Nekaj časa oba molčita. Potem stopi Marina k Igorju.

— Igor, vi ste?

— Da.

— Kako ste prišli sem?

— Ne vem — usoda, naključje.

— In on je vas privedel? Toda kaj je to? Kri vam curlja po čelu.

Marina stopi k Igorju. Igor si briše kri z robcem.

— Malenkost, praska.

Marina stopi k vratom.

— Počakajte, takoj se vrnem.

Marina odide, Igor hodi ves iz sebe do sobi.

— Zdi se mi, da nikoli ne pridem k Tumanskim. A priti sem?! Irena! Irena! Pomagaj mi!

Marina se vrne. Za njo pride sobarica z vato in jodom. Marina se obrne k Igorju.

— Sedite, prosim. Tako.

Izpira mu rano. Položi na njo obliž in mu jo obveže.

— No tako, vse je v redu. Čez pet minut lahko odložite obvezo, rana bo že zaceljena. Ta čas se pa morate dolgočasiti z menoj.

Služkinja odide. Igor sedi v naslonjaču in drži glavo nazaj, kakor je odredila Marina. Ona sede nasproti njega.

— Igor! Igor! Zakaj ste prišli sem?

— Vprašajte nebo.

— Zakaj sem vas sploh srečala? Zakaj?

Igor molči.

— Vi molčite?

Igor še vedno molči.

— Kriv ste pred menoj in pred bogom. Storili ste nekaj, kar se ne da popraviti. Vzbudili ste ljubezen, a ubiti je niste mogli. Vzbudili ste jo s prevaro, toda iz te prevare je nastala resnica, ki je ubila v meni vse. Še vedno vas ljubim, Igor. In če me ne rešite te ljubezni, bo trajala do groba.

Igor povese glavo in si zakrije obraz z rokami.

— Ne, ne povežite glave! Kri se vam znova ulije.

Igor stisne zobe in dvigne glavo.

— Ah, ta ženska me hoče naučiti močnatosti.

Gleda Marini naravnost v oči.

— Igor, zakaj ste vzbudili v meni ljubezen?

— Saj sem vam že povedal.

— Ah! Ne verjamem. Idealna žena i vaše izkušnje — vse je laž. Zahvaliti ste se vame. A naenkrat ste se onega groznega dne, ko sem vas spoznala, neverjetno izpremenili. Kaj morem verjeti, da je bilo laž vse, kar se je od onega dne zgodilo? Najmi izpremeni, najmi pogovorji v dolgih zimskih večerih, ko sta se najini duši združili...

Igor zamahne nervozno z roko.

— Vse to da je bila laž? Tudi sijaj teh oči, tudi vaš glas? Igor! Igor! Če bi bilo to res, bi ne bilo na svetu nobenega plemenitega čustva.

— Saj ga tudi ni.

— Ah! Ne, ne! Potvarjati ljubezen, Igor, za to je potreben satan.

— In jaz sem bil satan.

— Ne, Igor, to ni res. Mnogo sem o vas razmišljala. Po pravici rečeno, mislila sem samo na vas. Toda vaše pojasnilo ni iskreno. Neka strašna tajna vas teži in morda je niti sami ne poznate. Meni se pa zdi, da sem uganila.

— Povejte torej.

— Ljubili ste takrat drugo. Ne vem, zakaj niste hoteli slediti svojemu srcu. Najbrž še sami niste vedeli, kako globoka je vaša ljubezen. Vaša idealna žena je bila tisti oklep, ki je vas zaščitil pred novo ljubeznijo.

Igor jo posluša ves presenečen.

— Je morda to res?

Obrne se k Marini.

— Smatrate me za boljšega, nego sem v resnici.

— Saj tudi ste boljši, nego bi hoteli biti. Vaš ideal je čist razum. Toda Igor, vi niti ne slutite, kakšno dušo in srce imate. Srce, ki ste ga ovili z železno mrežo svoje lažne modrosti.

Igor se zaničljivo smehlja.

— Ne, to ni res. Kaj sem mogel ljubiti, ne da bi vedel za to? Kaj more biti človek tako slep celo napram samemu sebi?

— Ne, vi ste to vedeli, toda ne vem, zakaj niste hoteli priznati. Sami niste hoteli verjeti. Vaš razum se je križal z vašo ljubeznijo in iz te borbe je nastalo vse, kar se je z vami zgodilo in kar se je sesulo na vas, a na druge še bolj.

10 zlatih pravil

1. Kupujem le Elida Shampoo	6. V poslednjo vodo za izmivanje istane sok polovice citrone (posebno priporočljivo za plave lase)
2. Vzemam polovico zavitka, kajti to je potrebna količina za dečjo frizuro	7. Lase skrbno posušim
3. Prašek popolnoma raztopim v mrzli vodi	8. Češem jih lahno, vendar skrbno
4. Lase temeljito umivam in krepko masiram lasišče	9. Potem zagotovim, da so lase svilenkasto mehki in rahli
5. Skrbno izmivam peno s toplo vodo	10. Kupujem Elida Shampoo že za prihodnjic

Ako prijatelji občudujejo moje lase, seveda priporočam vedno le

ELIDA SHAMPOO

Dežela, kjer žene vzgajajo može

V brazilskih pragozdovih so odkrili doslej neznan divja plemena. — Kaj je videl in doživel med gostoljubnimi divjaki misijonar Saloni.

Romantika indijanskih plemen, ki v Severni Ameriki že močno pojemajo, je znova razcvetela v pragozdovih Brazilije na obeh straneh rek Rio Grande in Amazona. V teh pragozdovih so odkrili nedavno nova divja plemena, o katerih človeštvo doslej ni imelo niti pojma. Agilnemu misijonarju Francu Saloni se je posrečilo po napornem potovanju in raznih pustolovščinah prodreti daleč v brazilsko puščavo, po katerih še ni hodila noga civiliziranega človeka. Tu je našel divja plemena Tuianac, Faiana, Vadicotas, Hrumas in Carahukuanas. Pater Saloni je preživel med divjaki več mesecev in ko se je vrnil med civilizirane ljudi, je napisal obširno poročilo o njihovem življenju, segah in običajih. Poglavar enega teh plemen, ki so zelo gostoljubna, je vzel misijonarja pod svojo zaščito in mu tako omogočil seznaniti se temeljito z zanimivim življenjem. Saloni si je zapomnil celo 500 besed iz neznanega indijanskega jezika, ki jih je zbral in obelodanil v posebnem slovarju.

Najbolj zanimivi so pri teh divjaki rodbinski in zakonski običaji. Vsa plemena so še na patriarhalni stopnji kulture. Ko se rodi zakoncem sin, skrbijo o njem njegovi starši, ki ga vzgajajo do njegovega vzgojstva. Ko pride čas, odideta zaročenca v zapuščeno kolibo v pragozdu, kjer se pripravljata za zakonsko življenje. Jesti smeta samo toliko, da ne umrejo od lakote. Vsak dan ju poseti skrivaj nevestina mati, ki ju pouči o zakonskem življenju in o gospodinjstvu. Ko sta temeljito pripravljena na zakon, se poročita. Pred poroko se morata oba kopati v vodi, v kateri namakajo več dni razna duševna zelišča. K poro-

ki se zbera sorodniki, prijatelji in gosti. Že ob solnčnem vzhodu si sedita zaročenca nasproti na klopi. Prva ju nagovori ženina mati, ki ju mora po tradicionalnih formulah poučiti o zakonskih pravicah in dolžnostih. Ženina mati pouči sina o dolžnostih moža do žene, nevestina pa daje hčerki nasvete o dolžnostih žene do moža. Iste formule ponovita očeta ženini in neveste, za njima pa še vsi sorodniki. Seleko so vsi govori končani, se prične ženitovanjska gostija. Po solnčnem zahodu odideta novoporočenca v posebno kolibo. Drugi dan že opravljata običajne posle, lovita ribe, sekata drva in delata sadove svojega dela z očetom, tastom in celo rodbino.

Zelo originalni so tudi pogrebni obredi, ki nekoliko spominjajo na starodavne pogrebne obrede slovanskih narodov. Mrliča pokopljejo v isti legi, v kateri je umrl in sicer z vsem, kar je imel v življenju rad. Nekatera plemena mrliča sežigajo in obesaajo njih pepel v posebnih košarah na drevje. Košare s pepelom smatrajo za največjo svetinjo in ji pripisujejo zdravilno moč. Tudi indijanci verujejo v zagrobno življenje in si ga predstavljajo zelo poeitično. Verujejo namreč, da žive duše pravičnih in grešnikov po smrti v zvezdah, da so pa duše grešnikov kaznovane že na zemlji, ker ostanejo med ljudmi, skrite v živalih ali stvarih.

Spolno prevladuje med temi plemeni enozenstvo in zakoni so večinoma zelo srečni. Samo poglavar plemena ima lahko tri žene, s katerimi stanuje v največji kolibi. Njegova dolžnost je deliti in nadzorovati delo svojih podložnikov. Poglavar pa mora dati drugim vzgled marljivosti. Vstati mora vsako jutro prvi in osebno ali pa s pomočjo svojih služabnikov mora vsakega podložnika zbuditi. Može jedo ločeno od žen in dece. Poglavar plemena sedi z obrazom proti moškim in s hrbtom proti ženskam. Med jedjo mora vladati popolna tišina.

„Zakon je samo usodna stabilizirana znota“

Zanimiva polemika v zvezi z nesrečnim zakonom Leva Tolstega. — Mlada Francozinja Georgette Camille hoče postaviti spolno in rodbinsko življenje na glavo.

Henry de Montherland je objavil v številki znane revije „L'Europe“, posvečeni nesrečnemu ruskemu geniju Levu Tolstemu, obširno razpravo, v kateri je krepko lopnil po Sofiji Tolsti. Ta napad ni prvi, pa tudi ne zadnji. Tolsta je morala hočeš nočeš prevzeti na svoja ramena vse grehe, ki jih je storila. Ni izključeno, da so ji naprtili tudi mnogo grehov, ki so jih storili drugi in za katere ni odgovorna. Glavna njena krivda je menda v tem, da se je kot povprečna ženska poročila z moškom, ki je stal v vsakem pogledu visoko nad drugimi moškimi. Toda Montherland se na to ne ozira. Zanj je Tolstega zakon in njega katastrofa nekaj tipičnega. Tako, kakor je Tolsta, bi bila ravna vsaka druga ženska, in kakor je Tolstoj, tako bi bil trpel z njo tudi vsak drugi moški tako visoke inteligence. Genijalni moški bi se ne smeli ženiti. Genetična poteza vsake ženske je »požreti« moža, prebaviti ga in ga vrniti potem zmanjšane v razmerju do lastnega merila. Vsaka žena hoče imeti moškega, ki bi jo brezpogojno ubogal in ki bi ji bil nekaj suženj. To se pa da doseči le na ta način, da se zakonca drug drugemu prilagodita. Če žena ne more do moškega, ki stoji visoko nad njo, ga skuša potegniti k sebi. Vrag je

dal ženski v tem pogledu izvrstno orožje. Žena izvaja to genitivno dekapitacijo na ta način, ki se zdi na prvi pogled brezmejno udanost, toda v resnici tiči za tem samo zloben namen, da bi moža odvrnila od njega samega, od njegovega dela in njegovega ideala.

Na ta izvajanja je reagirala mlada, zlasti med mladimi literati splošno znana dama Georgette Camille. Za Sofijo Tolsto in njeno reputacijo se ne briga dosti. Gospodična Camille je premlada, da bi se ukvarjala s singularnimi primeri. Za njo ima vse samo eno veljavno: kot ilustracija splošnega stanja. Kar se tiče Sofije Tolste, reagira Georgette Camille zdaj trditelno, zdaj nikalno. Tolsta ni bila svojem možu ovira zato, ker je hotela zavoljati njegovo srce, marveč zato, ker mu je neprestano vsiljevala svojo ljubezen. Ženske namreč nečejo biti ljubljene, pač pa hočejo same ljubiti. Camille pravi, da ženska med vsemi bitji najbolj hrepeni po svobodi in ima največ opraviti sama s seboj. Napisala je obširno razpravo v obrambo Sofije Tolste, toda bolj kot reformatorica erotičnih ustanov, nego kot njena zagovornica. Po njenem mnenju je zakon samo usodna, stabilizirana znota, obstoječa v tem, da je postala ljubezen kot izjemno stanje temelj stanja, ki jo

predpostavlja kot nekaj trajnega. Ženska s takim naziranjem se seveda ne more poročiti in zato tudi Georgette Camille noče v zakonski jarem. Eden glavnih problemov, ki ga bodo morali bodoči kleriki rešiti, bo po njenem mnenju v tem, da postavijo ljubezen na drugačne temelje, da jo snamejo s piedestala, na katerega jo je postavila usodna, stabilizirana znota. Ljubezen mora stati na nivoju, ki ji je prirojen. Ljubezen bo treba postaviti izven življenja. Samo na ta način lahko postane nekaj tragično velikega in izjemnega in ne bo več samo življenjska funkcija.

Skratka, ljubezen naj izgubi mesto, katero zavzema zdaj, Georgette Camille ne bo pomirjena, dokler ljubezen ne bo nič drugega, nego naslada odnosno duševni lek, podoben umetnosti. Ljubezen naj postane sredstvo, s katerim bi si mogli ljudje lajšati in krajšati življenje. In Camille pravi, da se ti časi že bližajo. Samo Francija, kjer še vlada vera v zakonsko življenje, je tudi v tem pogledu zaostala. Camille pripiše to nesposobnost Francozov, asimilirati mistiko in razumeti neskončnost. Tudi materinska ljubezen je vedno manjša ovira. Žene vedno pogosteje zapuščajo moža in deca, da lahko žive same. Camille pravi, da pozna mnogo zakonskih moči, ki tarnajo, da žene ne znajo več ljubiti. Moderne žene ljubijo z naglico, ki izvira iz njihove nedavne emancipacije. Mnoge izmed njih vzamejo, plačajo in zapuste, kar ne velja vedno samo za priletnice. Najraje si izbrajo mlade fante, ki jih lahko zapuste, ne da bi se jim bilo treba bati posledic. Se raje obujejo z lahkoživci, ki jim je ljubezen to, kar je metulju cvetje.

Motil bi se, kdor bi mislil, da je izbrala Georgette Camille pot najmanjšega odpora. Nasprotno, ona trdi, da ji lahko sledi na tej poti samo elita. V svojih nazorih se pa temeljito moti, ker misli, da bo mladina njenih let večno mlada. Ljubezen v njeni konceptiji izključuje tudi deca, kar je že po naravnih zakonih absurd. Vidi se, da je Parizanka in da črpa svojo modrost v raznih umetniških krožkih na Montparnassu.

Odsekana glava živi

Že nad sto let si učenjaki raznih držav in narodov prizadevajo oživiti odsekano glavo. Belgijec Heiman je spojil glavo enega psa s telesom drugega. Francoz Labord je hotel pritrčiti celo glavo na giljotino usmrčenega človeka na pasji trup. Zdjaj, ko je ruski učenjak dr. Brjuhonenko izumil aparat za umetni obtok krvi, se je posrečilo uresničiti ta poizkus. Odsekana pasja glava na videz živi, diha, kaže zobe in pogoltno košček sira, ki pada iz prerezanega goltanca. Poizkus vpliva na človeka fantastično, pravi fiziolog profesor Kuljabko. Poizkus dr. Brjuhonenka se je po njegovem mnenju sijajno obnesel. V Rusiji so napravili že mnogo poizkusov, da bi oživili dele mrtvega organizma. V laboratorijih imajo v posebnih raztopinah rastoče prste, katere morajo od časa do časa postriči nohte. Med predavanjem v politehničnem muzeju leži na katedru zajčje srce, ki je spojeno z električnim zvonom in čigar utripanje se melodično odraža na zvoncec.

Za te poizkuse se zanima ves kulturni svet. Profesor Kuljabko je prvi na svetu oživil izrezano človeško srce, ki je ležalo 30 ur v ledu. Zajčje srce oživi sedem dni po smrti zajca. Moderna znanost je dosegla na tem polju že mnogo uspehov. Toda centralni živčni sistem, glava, je najvažnejši del organizma in zato ni čuda, da je zbudil največjo senzacijo poizkus oživiti odsekano pasjo glavo, ki so ga napravili na nedavnem kongresu ruskih fiziologov. Znanosti je bilo omogočeno ugotoviti, kaj oživlja možgane in kaj jim škoduje, na drugi strani pa vse, kar je v tesni zvezi z zagonetko življenja in smrti. Sovjetska vlada je obljubila dr. Brjuhonenku in njegovim so-

trudnikom zgraditi nov laboratorij, v katerem se bodo senzacionalni poizkusi nadaljevali. Nad štiri leta je dr. Brjuhonenko eksperimental in konstruiral aparat za mehanični obtok krvi, s pomočjo katerega odsekana glava živi. Glava reagira na dotik dlake, zapira in odpira usta in kaže sploh vse znake živega organizma.

Ce se poizkusi v polni meri posrečijo, nastane v znanosti velik prevrat. Človeštvo že od pamtveka hrepeni po možnosti nadomestiti obrabljene dele organizma, kakor se lahko nadomesti deli strojev. Sebrne cevi se že davno rabijo kot nadomestilo goltanca. Uspehi dr. Brjuhonenka so načeli v tem pogledu še mnogo drugih važnih problemov.

Tolstoj o ženskah

Človek preživlja potrebe, epidemije, strahovite bolezni in vsakovrstne duševne muke, toda vse življenje je bila, je in bo zanj najstrašnejša tragedija spolnice.

Po telesu je ženska odkritosrčnejša od moškega, toda misli ima lažnjive. Ženska ima nekatere koristne organizme, katerih moški nima. Ona nosi plod, rodi in doji. Lahko pa rečemo, da jo narava zavoljo koristnih organizmov prikrajšala pri drugih. In res vidimo, da je na svetu zelo malo žensk, ki bi se odlikovale z razumom.

Prav imajo oni, ki pravijo o ženski: Ko bo stala z eno nogo v krsti, poreče moškemu: skoči v krsto, pokrij se in vzemi me.

21.000 obtožencev

Poljska javnost se zelo zanima za sodno obravnavo, ki se je pričela v četrtek v gališkem mestecu Rešovu proti bivšim članom Iwovskega konzumnega društva „Nuza“. Obravnavo bo trajala najmanj 52 dni. To po nedvomno eden največjih procesov, ki jih je imela Poljska v novejšem času.

Na zatožni klopi pride po vrsti 21.000 obtožencev, ki so imeli smolo, da so bili člani konzumnega društva in da morajo deloma jamčiti za njegove izgube. Nekateri člani so iz društva izstopili, čim so zvedeli, da se slabo gospodari. Eno glavnih vprašanj, katero mora sodišče rešiti, se tiče baš članov, ki so izstopili pred polomom konzumnega društva. Sodišče bo moralo odločiti, ali morajo tudi ti člani kriti primanjkljaj, ki je nastal v konzumnem društvu. Največja zanimivost obravnave je, da ne nastopi ogromno število članov v vlogi prič, kar bi ne bilo nič posebnega, marveč da so vsi obtoženi. Zanimanje za obravnavo je tako veliko, da so se pri glasilih novinarji iz vseh poljskih mest in celo iz inozemstva.

Amerika pred volitvami

V novembru se bodo vršile v Ameriki predsedniške volitve. Volilna kampanja je že v polnem razmahu. Tudi Američani se znajo ogreti za politiko in ne poznajo v volilni agitaciji nobenih mej. Republikanska stranka je zelo ogorčena, da se izrablja proti demokratskemu kandidatu Smithu demagoško geslo: »Rum in Rim«. To pomeni, da je Smith za odstranitev prohibicije in da je katolik. Smith odgovarja, da ni proti prohibiciji, pač pa zahteva, da mora dobiti vsak odrasel Američan vrček dobrega piva, če je žejan.

Volilna agitacija se je polastila tudi dveh najpomembnejših Američanov, znamenitega bokserja Tunneya in znamenitega letalca Lindbergha. Tunneyeva poroka z milijonarko Polly Lauder je še vedno predmet vseh družabnih pogovorov. Ogromni plakati v New Yorku in drugih mestih oznanjajo, da je Tunney za Smitha. Nasprotna stranka se je poslužila junaškega letalca Lindbergha. Na velikih plakatih je napis, da Lindy priporoča Hooverja. Pod napisom je brzojavka, ki jo je Lindbergh poslal Hooverju in ki se glasi: Vaše vrline jamčijo

ameriškim državljanom, da bodo problemi, ki čakajo našo državo v bližnji bodočnosti, pod vašim vodstvom najbolje rešeni. Demokratski kandidat Smith je izbojen govornik in se osebno udeležuje volilne kampanje. Hoover pa ne zna govoriti med zborovalci in zato raje ne hodi na politične shode.

Po obsodbi škofa Kovalskega

Popularni škof in vodja poljskih marjavitov Kovalski je bil obsojen na 4 leta težke ječe, toda kazni mu je bila po predpisih o amnestiji znižana na dve leti osem mesecev. Zanimivo je, da se obsodba niti najmanj ne nanaša na nauke razuzdanega škofa in njegove sekte, marveč samo na orgije, ki jih je prirejal z dekleti v samostanu. Obsodba se tiče škofa kot takega, načela in delovanja marjavitov pa s tem niso odklonjene. Samo mimogrede je bil med obravnavo dvignjen zastor, ki je doslej zakrival poljski javnosti delovanje marjavitske sekte.

Med drugim je zdaj točno dokazano, da je podlegla tej sekti vsa okolica mesta Plocka, kjer sta pokopana v stolni cerkvi dva poljska kralja, Vladislav in Kazimir Veliki. Sekta marjavitov se je začela širiti tu zlasti po izjalovljeni ruski revoluciji g. 1905 in do svetovne vojne so jo odkrili podpirale tudi oblasti. Kovalski je bil kot razuzdanec obsojen, toda vsi marjavitski duhovniki so mu poljubljali roko in ženske so ga po obsodbi proglašale za mučenika. Sekta je zbrala 100.000 poljskih zlotov, da bi sodišče pustilo škofa proti visoki kavciji na svobodi. Sodišče je pa zahtevalo samo tisoč zlotov, tako da je ostalo sekti še celo premoženje. Marjaviti odkrito izjavljajo, da je postal Kovalski žrtve osvetle in da trpi po nedolžnem. Ko je odhajal iz sodne palače, ga je pozdravila ogromna množica. Boj z njim in z njegovo sekto še davno ni končan. Obenem s Kovalskim je bil diskreditiran tudi vodja poljskih baptistov. Dva baptista sta namreč pri sodišču priznala, da sta odstranila nad 300 križev in kipov ob cestah. Poljaki so znani kot vneti katolici, kljub temu so pa razne verske sekte na Poljskem zelo razširjene.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Radodarnost.

— Prijatelj, pomagaj mi iz zadrege, niti pare nimam.

— Z veseljem. Saj veš, da vsakemu rad pomagam. Evo, tu imaš paro.

Slaba utemeljitev.

— Ni važno, kako človek živi. Moj brat ni bil razuzdanec, pa je vendar umrl mlad.

— Koliko je bil star?

— Dve leti.

Spomin.

— Prepričana sem, da nosiš v medaljonu kak spomin.

— Res je, v medaljonu imam možev lase.

— Pa vendar ni že umrl?

— Ne, toda njegovi lasje so že davno umrli.

Eva Karelsova:

Morilec

Ko so se zaprla za paznikom vrata in ko je zaškrpjal v ključavnici ključ, je sunil jetnik skodelico od sebe in omahnil na umazano posteljo.

V tridesetih urah, ki jih je prebil v ječi, se je že stokrat obrnil k oknu in stokrat se je znova obrnil od njega. Neštetokrat je preklel solnčne žarke in zvezde, ki jih je videl ponoči. Divje je stiskal pesti, da so pokali prsti, padal je z obrazom na posteljo in se prijel za glavo. Mel si je oči in v nervozni, skoro histerični napetosti je grizel nohte.

Sekunde so se vlekale počasi in se živale v minute. Ure ni mel, da bi mu merila čas. Vedel je samo, da je poldne, ko so mu prinesli obed in večerjo ga je prepričala, da mine kakih trinaest ur, predno dobi južno, kruh in skodelico smrdljive juhe.

Zdjaj je bilo točno trideset ur, od kar so se zaprla za njim vrata.

Trideset ur! Trideset groznih, enoličnih, strašno dolgih ur, katerih minute so bile v ječi stokrat podaljšane.

Težko, kakor da hoče potegniti kožo z glave, si je obrljal z dlano čelo. Za božjo voljo! Koliko ur je v letu? Tristo petinšestdesetkrat štiriindevajset — to je — to je osem tisoč sedemsto šestdeset ur!

Osem tisoč — sedemsto — šestdeset ur!

In to, pomnoženo s tremi — s tremi

leti — in to — pomnoženo s tremi! Trikrat šestindvajset tisoč dvesto osemdeset. Za boga — šestindvajset tisoč dvesto osemdeset — šestindvajset tisoč ur!

Krčevito je razprostrl roke in se histerično zakrohotal. Če bi se dale ure prijeti, bi jih raztrgal. Raztrgal bi jih na drobne koščke, trideset ur, neznanih, glupih, ničevih trideset ur! Pljunek v veselje!

Kolika je razlika med šestindvajset tisoč dvesto osemdeset in šestindvajset tisoč dvesto petdeset? Kolikokrat bo moral še preživeti dobo, ki jo je že prebil tu? Da — treba je deliti šestindvajset tisoč dvesto petdeset s trideset. Kaj? Osemsto — osemsto sedemdeset — osemsto petinšestdeset — ah. Bože, osemsto petinšestdesetkrat!

Obraz se mu je spatil v grozno grimaso. Počasi je stopil k postelji in počasi je ležal.

Napetost je ponehala. Možgani so nazlo izpremenili tok misli, groza je stopila v ozadje in naenkrat je videl pred seboj nedavno preteklost.

— Kakor vsako jutro — zopet je jutro. Zbudi se na svoji postelji. Saj drugače sploh ni mogoče. Sesi lahke stopinje svoje pisice, ki hiti po stopnicah k njemu. Kmalu se začuje pred vrati zamolklo renčanje. Smeje skoči s postelje in odpre vrata.

Pisica plane v sobo, skoči mu na prsa in mu obliže obraz. Potem stopi za njim k postelji, sede preden, obrača glavo zdaj desno, zdaj levo in gleda, kako gospodar znova leže. Napne ostru

ušesa in zdi se, da pravijo njene oči, te razumne, oduševljene in govoreče oči: No, kdaj mi pa namigneš? Čas bi že bil.

Rahlo privzdigne z nogo odejo. Kakor bi trenil z očesom, smukne Reta pod odejo in zleze tesno ob njem do njegove pazduhe. Tu leže, stisne se k njemu, nategne vrat, položi glavo na njegovo ramo in vzdihne — globoko vzdihne.

Oh, ta vzdih! Ta mhr, ta neizmerna, nepopisna sreča!

Toda jutro kliče. Na dvorišču se oglašajo race, kokoši, gosi, petelini, purani, golobi, krave, koze in konji. Hlapci glasno kašljajo dekle molzejo krave, vse oživlja, vse se veseli mladega jutra.

Treba je vstati in obleči se. Toda to ne gre tako lahko. Reta ga ne pušči s postelje. Veseli se že izprehoda in navdušeno grize njegove hlače. Tudi lesena noga ga ovira.

Slednjič je oblečen in hiti na dvorišče. Reta drvi kakor veter, zaleti se v jato kokoši, ki prestrašeno zakokodakajo in se razbeže na vse strani. Z obema tacama se požene kvišku med frotlatože kure, podraži gosi, pogleda zamolčljivo kipekega bernardina, v katerem stoji tekmeča in že drvi skozi široka vrata na prosto, v vas. Samo oblaki prahu se vidijo za njo.

A kmalu se vrne. Pregelna je nekaj tovaršev, zaganjala se je srdito v be-raca, ovohala je mimogrede ograjo in vrnila se je pravočasno, kakor da je vedela, da je njen gospodar že oddal zadnja povehja in da odhaja na polje.

Oba odhajata. Reta drvi v velikih skokih pred njim in se vrača k njemu. Pustita za seboj zadnje plospolje in po meji, dišeči po zemlji in sveži travi, se bližata žitnemu polju. Vsak klas na dolgem stebelu se maje v jutranjem solncu.

Daleč naokrog je vse njegovo. Reta, ki jo je omamila široka, visoka in globoka preroda, vonj žita, zraka in zemlje, se ne more več brzditi. Sledj divjemu notranjemu nagonu, izgubi se v visokem žitu, povesi glavo in samo valoveča krivulja v žitu kaže njeno sled.

Zre za njo in vidi še daleč tam na sosedni njivi njeno sled.

Ustavi se in oči se mu zaiskre. Daleč naokrog je vse njegovo.

A vendar — a vendar — kaj početi s tem?

Krčevito stisne pesti. Breznogi, neporabni stvor, za katerega ne utriplje nobeno srce, za katerim bi nihče ne žaloval, če bi umrl. Sam je — sam — strašno sam!

Daleč naokrog je vse njegovo. On je pa sam. Kolika ironija!

Ni nobenega dragega bitja. Sam je. A vendar!

— Reta! Reta!

Toda kje neki! Reta drvi po svoji stari navadi čez polje, preganja vrabce in laja v mišje luknje.

Njegova Reta.

Počasi se mu zjasni obraz. Kakor običajno, se vrača domov šele čez tri ali štiri ure, vsa upehana moli jezik iz gobca in vest jo peče, da je zaman

iskala svojega gospodarja na kolodvoru, pri županu in pred trafikom.

Doma skoči na stol, iztegne vrat proti njemu in ga nagovori v svojem ljubkem pasjem jeziku. Ne more se jeziti na njo, pa naj še tako nori in skače. Samo smehlja se, ko mu trga hlače v znak nepopisne radosti.

Kakor v spomin se je dotaknil jetnik hlače. Toda otupil ni od pasjih zob raztrganega blaga, marveč hrapavo jetniško obleko.

To ga je opomnilo, da je v ječi.

Divji srd mu je stisnil grlo.

Prišel je on, neotesan, brezčuten, grob. Pisica mu je v svoji razposajenosti pregriznila nogavico. Zato jo je ubil. On, lopov, tolovaj, surovina!

Sumil je pisico v trebuh, da je kar zastokala. Odletela je v velikem loku na dvorišče in padla med kokoši, ki so se prestrašeno razbežale. Kmalu so se vrnile in začudeno ogledovale pisico, ki ni vstala, da bi jih preganjala.

Vidi njene oči, udane, razumne, zdaj motne in boleste polne oči, njeno iztegnjeno telo z glavo na prednjih taceh. Vidi njen ranjeni trebuh, slši njeno otožno, milo stokanje, vidi njen zadnji, ugašajoči pogled.

Se ob toplem trupu pisice, predno je mogel kdo preprečiti, je planil ves besen na to surovino in jo zadavil.

Skozi okno se plazi v celico mrak.

Pačješina na stropu v kotu nad vrati se počasi maje. Po hodniku hodi straža. A okrog njega vlada grozna tišina.

Jetnik je divje zatulil, zasadi je zobe v stisnjeno pest in skril obraz v blazino.

Roger de Beauvoir:

Sužnja

Roman.

Alessandro je mirno pogledal na uro. Noben obsojenec, ki pazi na vsako sekundo zadnjih ur pred smrtjo, noben zaljubljenec, ki komaj čaka, da objame svojo ljubico, in noben kapitan bojne ladje, ki se pripravlja na odločilni spopad s sovražnikom, nima v glavi toliko težkih in strašnih misli, kakor jih je imel dož. Stopil je h grofici in si zakril z roko oči, da skrije solze.

— Safia, pustite me tja, kamor moram nocoj. To je neobhodno.

Te odkrite besede so bile polne udanosti in iskrenosti. Alessandro se je zjasmil obraz, njegov glas je bil tako miren, da bi mu vsaka druga verjela. Toda Safia, vajena premagati tudi najmanjši odpor, ni razumela, zakaj noče dož ostati pri nji. Sumničla in zadrževala ga je.

— Nocojšnja noč je moja prav tako, kakor vaša, Alessandro. Z vami pojdem, — je izjavila odločno.

— Ali mislite to resno, Safia? Kako me hočete spremljati, ko pa grem na sejo sveta?

— Da, z vami pojdem, moram iti z vami. Naj mi zabranijo dostop v dvorano, kamor pojdete, naj me spode in potepajo z nogami, kaj vas to briga? Alessandro, vaše življenje je moje življenje. Hočem ga spoznati, slišite, hočem!

— Ne, nikoli ga ne boste spoznali tega življenja, ki je moja skrivnost, ki mora ostati tajno, Safia, in ki bo vedno tako, — je odgovoril dož z drhtečim glasom. — Da, prav pravite, v meni sta dva človeka.

— Dva človeka za dve ljubici, — je odgovorila ironično.

— Dva človeka, Safia, čijih usta in srce ne lažejo. Ne iščite več po nedoglednem breznu. Mislite, da sem kvar-topirec? Obžalujte me, res je. Da grem v beneške igralnice, kakor pravite, kamor se hodi samo z masko na obrazu, da človek skriva svojo sramoto. Zaha-jam tja ponoči, varam vas. Pravite tu-di, da ljubim drugo. Pojdite torej, vzemite svojo masko in pregledajte vse beneške hiše, če boste našli mojo ljubico. Ah, ženske, ženske! — je zašepetal zaničljivo, — ker ne spimo v njihovih posteljah, jih varamo, ker ne klečimo pred njimi kakor sužnji, smo razuzdanci brez ponosa in časti. Toda to velja za beneške plemiče, Safia, za one ljub-čke, ki odpirajo ali zapirajo zlata vrata-gondole nad glavami svojih ljubic, kakršno je pač vreme. Ti se vozijo z godbo po lagunah... jaz, jaz pa imam širo morje, besen vihar in temno noč. Oni so v ladji, jaz pa pri krmilu. No, vstanite, Safia. Se enkrat pravim, da moram iti, ura je odbila.

— Polnoč, da, polnoč! — je vzklik-nila grofica vsa iz sebe.

Vrgla se je Alessandru k nogam. Cim je pa začela ura biti, je planila pokonci.

— Ona vas čaka, kajne? Pazite Alessandro, zamudili boste.

— Safia, pustite me!

Vsa srdita in blede je stopila gro-fica pred vrata.

— Ponavljam, Alessandro, nocoj ne pojdete, — je dejala srdito.

— Jaz vam pa pravim, Safia, da me nekdo kliče. Čakajo me, odhajam.

In dož se je hitro izvil iz grofici-nega objema.

Safia se je tako tresla od jeze in razburjenja, da je komaj stala na no-gah. Hotela je stopiti na balkon, pa je bila noč tako temna in pihal je tako močan veter, da je okno zopet zaprla.

— Odšel je, odšel! — je vzkliknila.

— O, bože moj, daj da ne zblaznim.

Ah, zdaj sem se spomnila, — je na-daljevala in se prišla za glavo, — ne-komu sem naročila, naj me tu počaka.

Stopila je na hodnik in zaklicala:

— Taddeo, Taddeo!

— Tu sem, gospa grofica, — je dejal Taddeo vesel, da so ga končno pokli-cali.

— Taddeo, stopi v onole sobo, kjer najdeš nočni plašč in meč. Pojdi!

— Tako, gospa!

Kmalu se je vrnil v širokem plašču, pod katerim se je lesketala ostrina me-ča.

Grofica je naglo ogrnila domino in si zavezala las. Vzela je masko in hi-tela po stopnicah.

— Kam greva, gospa? — je vprašal mladi kitar.

— Pojdi z menoj, boš že videl, — je odgovorila.

In grofica se je vrgla z njim v temni noči v zakotne ulice okrog doževе pa-lace.

III.

V židovskem okraju.

Ghetto je bil okraj sinagog in židov-skih šol. Ko je odbila ura na sinagogah eno po polnoči in se žid Ottale še ni vrnil, je sklenila Ziana kljub vetru in dežju odpreti okno in pogledati na ka-nal.

Tema in tišina sta ležali nad me-stom, črni oblaki so se podili po nebu in cerkev sv. Jeremije je bila podobna ogromni senc. Dekle se je naglo in napeto poslušalo, kakor da sliši korake svojega očeta, prihajajočega od ka-nala.

Toda nobeno veslo ni rezalo mo-skih valov, nobena lučica se ni zasve-tila na gondoli. Noč je bila hladna, pi-hal je močan veter in majal po strehah razobešeno perilo.

Na marmornate plošče je lil dež in komarji so postali tako nadležni v so-bi, da je židova hčerka okno zaprla.

Sedla je za mizo in se lotila ročne-ga dela. Vezala je pajčolan, svoj po-ročni pajčolan.

Šopek srebrnih rož je položila k vznožju Marijinega kipa, pred katerim je brlela večna luč. Dekle je odgrnilo zastorček pred vdolbino v steni. ka-mor ni smelo pogledati tude oko.

Soba je bila zelo velika. Na levi strani je bila Ottalova delavnica. Od Zianine sobe jo je delilo motno, v svinec vdelano debelo steklo, skozi kate-ro so se videle dragocene posode in razni zlatarski izdelki.

Delavnica je imela nizka, z veliko preprogo zagrnjena vrata tako, da sploh ni bila razsvetljena. Na desni strani so bila vrata na širok hodnik, kamor je imela Ziana soba izhod.

Sobana, v kateri je bledela Ziana, je bila mračna in zakajena. Tu je bila Zianina Marija, kajti kot rečeno, je bi-la židova hčerka kristjanka. Stara stenska ura, nekaj z usnjem prevleče-nih stolov in hrastov naslonjač pri mi-zi, to je bilo vse pohištvo. Tla so bila pokrita s pleteno slamo, stene so bile gole. Pri oknu je visel velik šop klju-čev, a v kletki je drmal pod kosom starega brokata beneški golob, za Zia-no prav tako svet, kakor golob sv. Marka.

— Državni posli so najbrž zadržali mojega očeta v kovnici, — je pomislila mlada Taddejeva nevesta. — Morda se vrne šele jutraj. Ubogi oče, kako težko in naporno je njegovo življenje! Ti be-neški plemiči mislijo, da so židje suž-nji. Kolikokrat sem ga videla, kako se je vračal ves prepoten, sključen in bled. Ravno z njim kakor s slugo, z njim, ki je vzor plemenitega moža. Najmanjša njegova želja mi je ukaz. Tudi ko mi je sam predstavil Taddea...

Dekle je za hip odložilo ročno delo in se zamislilo.

A naš zagonetni prijatelj, — je šepetala z drhtečim glasom, — pride tudi nocoj. Zakaj neki prihaja k nam vedno ponoči? Tudi nocoj bom videla to drago bitje, ki ga ne poznam. Samo moj oče ga pozna. Vsako noč pride, pa naj bo še tako temna in viharina. Ne vem, zakaj vsa drhtim, če ga dolgo ni. Noč, ulice in beneški kanali so polni pijanih mornarjev in razbojnikov. Pa mi vendar ne preti nocoj nevarnost. Ljuba Marija, vsaj tebe lahko prosim zanj, ne da bi zagrnila svoje obličje. Saj je tudi on kristjan.

Ziana je prilila v leščerbo olja in po-kleknila pred Marijino podobo. Dolgo je klečala in molila.

O da, počakajmo, on pride! — je dejala in vstala. — Nedavno, ko je pa-trijarh v cerkvi sv. Jeremije blagoslo-vil najino zaroko, me je hotel pred cerkvenim obredom videti in objeti. Rad ima mojega očeta in mene, toda ta lju-bezen...

In Ziana se je znova zamislila. Kar so se začeli koraki na hodniku.

To bo najbrž on, — je pomislila.

Vrata so se odprla in Ziana je za-gledala svojega očeta.

Žid se je vračal ves bled in prepa-den. Kolena so se mu šibila in komaj je stal na nogah. Sleklet je premočno suknjo in jo položil v kot.

Ziana je hitro zagrnila Marijino po-dobo, da bi je oče ne opazil.

Kako ste utrujeni, oče! — je de-jala in vzela njegov klobuk. — Zakaj niste najeli gondole?

— Čemu, drago dete? — je odgo-voril Ottale. Solze so mu stopile v oči, ko je sedel k nji in ji poljubil roko. — Beneško plemstvo me spoštuje starih kosti in se presneto malo brga za one, ki mu služijo. Nocoj sem moral begati po Ghetu od hiše do hiše, pregledovati predalčke svojih rojakov ter jih prositi ali jim groziti, kakor so mi pač zapo-vedali. Brodovje mora jutri odpluti iz pristanišča z vihrajočimi zastavami. Jutri, — je mrmral žid. Toda bog se maščuje, Ziana, brodovje ne odpluje.

— Kaj hočete reči s tem?

— Da je že napočil čas, ko morajo Benetke delati pokoro za svoje grehe. Benetke, drago dete, so dosegle višek svoje razuzdanosti in zločinov. Bog jim pošilja kazni za grehe. Nekeč so vodili trgovino z vzhodom in Indijo samo pre-bivalci tega mesta. Njihove ladje so na-kladale v Aleksandriji in Aleppu naj-boljše blago, pripeljano po Rdečem morju v Sirijo in Egipt. To blago so ošabni Benetčani prodajali zelo drago po evropskih pristaniščih. Kmalu jim je pa ostala samo trgovina s Carigra-dom in Nemčijo. Od tod ti Turki in Dalmatinci, ki postopajo po pristanišču. Nemcem se godi v Benetkah zelo do-bro. Imajo svoje naselbine in po dohod-kih njihovih uradov se ravno plače, ki jih dajejo Benetke svojem dožu in svojim uradnikom. Z njihovim denar-jem si kupujejo senatorji svilo in ža-met. Toda kaj so Nemci v primeri z beneškimi židi, Ziana? Beneški židi ni-majo priznanih uradov, pa vendar vo-dijo urade vsega sveta. Beneški židi nimajo naselbin, pa vendar sprejemajo tujne posete gosposke in plemičev te velike republike. Spočetka so se tiščali zaničevani in siromašni pred mestnimi vrati. Stari dekreti so jim dovoljevali muditi se v Benetkah samo štirinajst dni. Naenkrat so se jim pa začele Be-netke priljubiti. Rdeči klobuki in ru-meni obročki na obleki so še zdaj v zasmeh armenskim mornarjem. Ali pa niso židi oni, ki imajo v rokah vso tr-govino in ki odločajo pri vseh pogod-bah? Bodi torej ponosna na svoj rod, Ziana, kajti on vlada, on zapoveduje. Zdaj je napočila zanj ura povračila. Nemci, Turki, Dalmatinci in Grki ni-majo več zlata in od večeraj hodijo k nam ter nas prosijo, naj rešimo Be-netke.

In vi ne boste pomišljali, dragi oče, vi ne boste oklevali, — je dejala Ziana. — Pozabite na svojo osveto in na njihove krivice. Vem, kako grenak je bil kelih, iz katerega ste morali če-sto piti, toda kakor vi, tako tudi jaz ljubim Benetke, namesto da bi jih so-vražila. Kakor vi, mislim tudi jaz na to, da se poročim z enim njihovih sinov.

Taddea nocoj ni bilo? — je vprašal starec in skušal pregnati misli o ne-čem, kar ga je zelo zanimalo. — Snoči je spremljal Njegovo Svetlost v kov-nico.

Najbrž ste mu vi naročili, naj mi to zamoči. Grofica d' Azola mu je sno-či nekaj naročila in pustila sem ga pri nji.

Grofica! — je zašepetal žid. — Čemu ga je potrebovala?

Radioprogram

Sobota, 20. 18.30: Delavska ura; Nalo-ge in cilji socialnega zavarovanja, predava predsednik O. U. Z. D. Mihael Krek; 19: Nemščina, poučuje dr. Piskernikova; 19.30: Tretja presojevalna pot v duševni svet, predava vseuč. prof. dr. Veber; 20: Koncert akademskega okteta: 1. Juvanec; Sloven-ska zemlja, 2. Mirk; Katrica, 3. Adamič; Kregata se baba in devolka, 4. Risto Sa-vin; Kosa, 5. Forster; V brezupnosti, 6. Adamič; Zdravica, 7. Adamič; Anzer, 8. Gerbič; Srbska narodna, 9. Adamič; Voz-nica, 10. Marolt; Vigred, 11. Marolt; Ljubi-konja jaše, 12. Sonc; Na srčku bolan; 21.30: Poročila, — Nedelja, 21. 12: Reproducirana glasba; 15.30: Lahka glasba. Literarni popoldan: a) Milčinski, b) Svoje spise be-reta Janez Jalen in N. Velikonja; 16.30: Komedija v enem dejanju, igrata gg. Dani-lo in Lipah; 19.30: Prenos »Boccaccia« iz opere; 22.30: Poročila, — Ponedeljek, 22. 12: Reproducirana glasba in borzna poro-čila; 19: Francoščina, poučuje dr. Stane Leben; 19.30: O vplivu dela na naše zdrav-je, predava dr. I. Purc; 20: Radio-kvartet (gg. Jeraj, Feršič, Bravničar in Svetel); 21.30: Poročila, — Torek, 23. 12: Repro-ducirana glasba in borzna poročila; 19: Nemščina, poučuje dr. Piskernikova; 19.30: Krkoni in plezalci, predava prof. Pengov; 20: Koncert Šentpeterskega pevskega zbo-ra pod vodstvom g. Zdešarja; 1. Vodopivec; Himna Kristusu Kralju, 2. May; Dajte mi zlatih strun, 3. Sattner; Roža Marija, 4. Preori; Zdrava Marija, 5. Hochreiter; O dajte src mi milijon, 6. Hochreiter; Čez mlado zoro, 7. Zeleznik; O Marija, divni cvet, 8. Zeleznik; Najlepša vseh devic, 9. Tomc; Nebeški koristi strome, 10. Klemenčič; O Jezus, kralji si čudovit, 11. Vodopivec; Pod oljkami, 12. Hochreiter; Češčen si Marija, 13. May; Slovenska masa Slomška na čast; a) Usmili se nas, o Gospod, b) Slava, c) Vemi vstanimo, d) Verujem; 21.30: Poročila in Academic - banzinting - band. — Sreda, 24. 12: Reproducirana glasba in borzna poročila; 19: Sbrhorvščina, poučuje prof. Mazovec; 19.30: Ledena doba in njeni sledovi v Sloveniji, predava dr. Valter Bohinjec; 20: Koncert godbe dravske divizije. (Lahka, plesna godba); Vmesne solo - speve poje g. Jug; 21.30: Poročila, — Četrtek, 25. 12: Reproducira-na glasba in borzna poročila; 19: Italian-ska, poučuje prof. Gruđen; 19.30: O radiu, predava prof. Andree; 20: Klavirski večer g. prof. Noča. Vmesne speve poje g. Rus; 21.30: Poročila, — Petek, 26. 12: Repro-ducirana glasba in borzna poročila; 19: Francoščina, poučuje dr. Stane Leben; 19.30: Slovensko ljudsko slikarstvo, predava dr. Stane Vurnik; 20: Cassado; cello - koncert, prenos iz Uniona; 21.30: Poročila, — Sobota, 27. 12: Reproducirana glasba; 19.30: Delavska ura; Naša socialna zava-rovalna zakonodaja, predava O. U. Z. D. dr. Jože Bohinjec; 19: Zanimivo predavanje iz postanka naše države, predava profesor Silvo Kranjec; 19.30: Nemščina, poučuje ga dr. Piskernikova; 20: Prenos slavnost-ne akademije iz Uniona; 21: Lahka glasba; 22: Poročila, — Nedelja, 28. 10: Prenos iz stolnice; 12-13.30: Koncert jesejske godbe v studiju; Slavnostni govor ob 10-letnici osvojenosti (prenos); 15.30: Sla-vnostna otvoritev Radio - postaje Ljubljana, Koncert Pevske zveze, prenos iz Uniona; 20: Simfonični koncert kr. opere v Kazinu (prenos); 21: Prenos koncerta vrhniške godbe iz Uniona; 22: Poročila.

Razlika.

— Ali veste, kakšna je razlika med mlado in staro strojevisko? — Mlada je šefu odvod, stara pa strelovod.

ZVITKE

(rois) za računske stroje cek in kontrolne zvitke za biagajne vseh sistemov

Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova ulica 6| telefon 2980

Co potrebujete vse godbene instru-mente, tudi Jazz, kakor tudi gra-mofone in plošče, obrnite se zaup-no na že 40 let obstoječo trgovico

N. STIASNY, WIEN XVII.

Kalvarienberggasse 36

Cenik gratis. Instrument, ki ga želite, navedite!

PUH - PERJE

R. MIKLAUC LJUBLJANA

Restavracija „Gorenjski kolodvor“

Vljudno naznanjam, da bom vodila restavra-cijo „GORENJSKI KOLODVOR“ Ljubljana-Ši-ka in se priporočam cenj. gostom, prijateljem in znancem za obilen poset. Za točnost in postrežbo jamči moje dosedanje poslovanje.

Katarina Korošec,
restavracija „Gorenjski kolodvor“

Gabrove hlode

od 18 cm srednjega premera in od 1 m dolžine naprej vsako množino, ali cele gabrove šume

kupimo

Ponudbe na: „Posavina“ k. d. za trgovino in industrijo, Zagreb, Mesnička 17.

!! Znižane cene -- Gene znižane !!

Velika izbira: žepnih robcev, rokavic, NOGAVIC FLOR in VOL-puloverji, jopice za dame in gospode, svileni šali. Srajce, ovratnike, kravate, DISECA MILA. — Kompletne potrebščine za šivilje, krojače čevljarje in tapetnike. — Vezenine in čipke

pri Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika (ob vodi)

Oglejte si zalogo in se boste prepričali!

Službo vratarja
ali nočnega čuvaja išče invalid. Ponudbe na upravo lista pod »Takojšnji nastop«/1928.

Stružnice
razne stroje in orodje avtomobile in motorje kupim. Ponudbe posla-ti na P. Batjel, Ljubljana, Kar-lovska cesta št. 4. 82-T

Na prodaj
Več rabljenih otroških vozičkov in dvokoles, v dobrem stanju, zelo poceni na prodaj. P. Batjel, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 1705

Nagrobne svetiljke
vseh vrst in druga kleparska de-la izvršuje točno in solidno tvrd-ka Jos. Otorepec, Za Gradom 9 (ob koncu Strelške ul.). 1819

Opremljeno sobo
elegantno, z električno razsvetljava in posebnim vzhodom v cen-tru mesta išče gospodinja. Vsebi-tev 1. novembra. Ponudbe na upravo lista pod »Snažnost«/2003.

Učiteljica klavirja
se išče. Ponudbe na upravo lista pod »Učiteljica«/2014.

Snežne čevlje
in galoše daje v popravilo samo strokovnjaku Avg. Škof, čevl-jarju, Borštnikov trg št. 1, 94/T dramskim gledališčem.

Kanarčki harcerji
židokrvni, fini pevci, se prodajo. Bohoričeva ul. 33. 2028

Odlični šlezijski premog
in koks, promptno iz skladišča ter trboveljski premog dobavlja Čebin, Wolfova 1, tel. 2756. 92/T

Šivilja-pomočnik
išče delo. Nastop takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Šivilja«/2002.

Kupim
rabljene avtomobile, motorje, stružnice itd. Ponudbe poslati na P. Batjel, Ljubljana, Karlovska ce-sa št. 4. 1706

Kovaški pomočnik
voljaščen prost, išče službo. Na-stop 1. novembra. Ponudbe na upravo lista pod »Soliden«/1985.

Gospodična
s prakso, zmožna vseh pisarni-ških del, išče službo event. gre-tudi za blagajničarko. Nastop po dogovoru. Ponudbe na upravo li-sta pod »Izbrana«/1986.

Slavko Rus
Ljubljana. Dunajska 9
Zlatnina, ure, srebrni-na, budilke stenske ure.
Vsa popravila precizno

Črna zimska suknja
dobro ohranjena, se proda za Din 500.—. Naslov v upravi »Slov. Narod«. 2008

Zatekel se je
lovski pes brez znamke. Dobi se v Prešernovi ulici št. 5 v trgovini. 2027

Blagajničarka
poštena in pridna, zmožna slov-in nemškega jezika, išče službo event. tudi v kavarni ali večjem hotelu. Ponudbe na upravo lista pod »Blagajničarka 1642«.

Moško suknjo
črno, skoraj novo, za srednje mo-ško postavno, ugodno prodam v Rožni dolini, cesta VI, št. 4/I. 2020

Osamljen uradnik
star 29 let, s stalno službo, želi znanja s simpatično in značajno da-mo. Vdovec z enim otrokom niso šikljane. Ponudbe s polnim na-slovom je poslati na upravo tega lista pod »Zaupanje«/2024.

Gramozolom in peskokop
v bližini Gradca (Graz) Avstrija, kjer je možnost mnogo in dolga leta se odkopavati, radi dobave visokovrednega materiala že leta zelo zaposlen, z vsemi stroji in vozili radi visoke starosti lastnika naprodaj. Polasna dale R. Stine, Biro za imobilije, Graz, Kloster-wiesgasse 27, Österreich.

Velika izbira — najnižje cene

Dvokolesa od Din 1000—
Sivni stroji od „ 1400—
Otroški vozički od „ 240.—
Motorji po najnižji ceni.
Oglejte si pred nakupom našo zalogo. Prodaja na obroke. — Ceniki franko.

„Tribuna“ F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Naznani lo.

CIRIL KUŠAR, dimnikarski mojster, Sv. Petra cesta 50, vljudno naznanjam gg. hišnim posestnikom, da izvršujem vsa dimnikarska dela po najnižji ceni in BREZ LETNEGA PAV. SALA ter se najtopleje priporočam za delo.

S spoštovanjem
CIRIL KUŠAR prej Iv. Vrhovec, dimnikarski mojster, LJUBLJANA.

Ceneno češko perje.

1 kg sivega opuljenega perja 70 Din, napol belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 125 Din in 150 Din, mehko kot puh 200 Din, boljše vrsta 275 Din. Pošil-jave carine priložiti, proti povzetju, od 300 Din naprej pošiljamo priložiti. Vzorec zastoj. Blago se tudi za-menja in neugajajoče vrzame nazaj. Naročila samo na Benetki Sachsel, Lobez št. 2 v Plzinu, Češkoslovaška. — Poštne Pošiljke rabijo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo približno 10 dni.

Zahvala.

Za izraženo sožalje povodom pre-rane smrti našega ljubljenca

Dr. Edo Fajdige

za poklonjeno prekrasno cvetje, kakor za nadvse čaščeče spremstvo na nje-govi poslednji poti izrekamo tem potom vsem našo najtoplejšo zahvalo.

Zalujoči ostali.

Mehanično umetno vezenje,
entlanje, ažuriranje, tambu-
riranje in predtiskanje
najcenejše in najfinejše
pri

Matek & Mikeš
Ljubljana, Dalmatinova 13

87

12023

TOBLERSvetovna tovarna
čokolade, bonbonov, kakao-a

Patentirane po celem svetu:

TOBLERONE: z alpskim medom in mandlji

NIMROD: s sladom in biskvitom.

TOBLERIDO: grenka čokolada za gurmane

Zahtevajte povsod.

Polno olaminov

Makulturni papir

kg à Din 4⁰⁰

prodaja uprava „Slov. Naroda“

Prva slovenska parna vulkanizacija v Ljubljani

Peter Škafar. Rimska cesta šte. 11

je edina tvrdka v Ljubljani, ki ima oblastveno dovoljenje za popravila galoš in snežnih čevljev, kakor tudi vseh drugih gumastih predmetov. Zatorej daje svoje galoše in snežne čevlje v popravilo samo tej tvrdki, ki ima za popravila gumastih predmetov zaposlene samo strokovnjake, ki na specialnih strojih strokovnjaško izvrše popravila.

Letos znižane cene.

Postrežba solidna.

Svetujemo Vam, da si nabavite samo edino najboljšo in najlepšo

KOLO in ŠIVALNI STROJ**„Gritzner“ in „Adler“**in švicarski pletilni stroj
„DUBIED“ istotam naj-
boljši pisalni stroj v kon-
strukciji in materijalu
„URANIA“

samo pri

Josip Petelinc-u
LJUBLJANA. Telet. 2913

BENZIT-NADMILO je utelešena čistilna moč!

Pri pranju z Benzit-nadmiлом se blago niti najmanj ne pokvari, ker Benzit-nadmiло nesnago razkroji. Tukaj je kuhanje in drgnjenje perila nepotrebno, ker nesnago Benzit-nadmiло iz tkanine razkroji.

Nesnago razkrojiti se pravi, da celo najfinejše tkanine pri tem ne trpijo.

Nesnago razkrojiti se pravi perilo, tako intenzivno, temeljito prati, da celo največja nesnaga brez truda izgine.

Benzit Nadmiло

z dvojnimi učinki

Tovarnice Zlatonog, Maribor

Lovske puške

flobert puške, browninge, pištole za straženje psov, samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribiških potrebščin ter umetelni ogenj

F. K. Kaiser,

puškar. Ljubljana, Selenburgova ulica 6

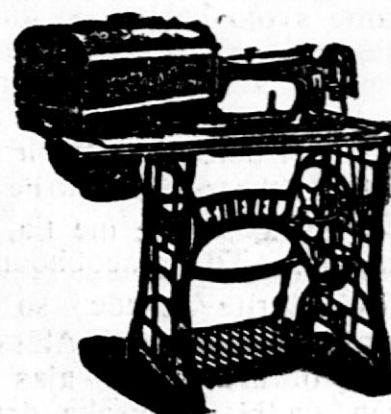
Za dom!

STOEWER
šivalni stroj

Le ta Vam poleg šivanja entla (obšiva), veze (šitka), krpa perilo in nogavice. Brez vsakega preminjanja plošč in drugo je stroj v minuti pripravljen ali za vezenje in ravno tako hitro zopet za navadno šivanje. — Po-
leg vseh prednosti, ki jih za-
vzel šivalni stroj STOEWER,
je tudi najcenejši.

Ne zamudite ugodne prilike in
ogledite si to izrednost pri**Lud. Baraga,**

Ljubljana, Selenburgova 6, I.

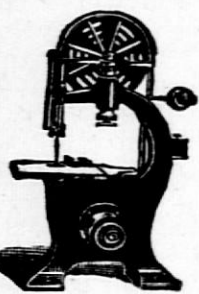
Brezplačen ponk v vesenju, rabl
aparatur itd. — Ugodni plačilni
pogoji. — 15letno jamstvo.Za krojače! **NOVA VELIKA** Za krojače

Knjiga krojaštva

za samouke o prikrojevanju moških oblačil

A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7

Zahtevajte opis knjige!

2 leti kredita!

VSEH VRST

mizarski in kolarski stroji

posamezni in univerzalni z vgrajenimi motorji ali brez njih

Polnojemniki**Welker Werke I. Wachstein, Wien X/II,**
LAXENBURGERSTRASSE 12

STARA RENOMIRANA TVRDKA

M. URBAS

(lastnik: Miroslav Urbas)

kot prva in najstarejša izdelovalnica in razpošiljalnica
priporoča pristne

kranjske klobase

priznana kot specialiteta, izdelana z jamčeno samo iz
svinjskega mesa

LASTNEGA IZDELKA.

Ljubljana

samo

SLOMSKOVA ULICA ŠTEV. 13, poleg Mestne
elektrarne

Brzjav: Urbas Ljubljana.

Telefon št. 3322

Vi
dosežete
vaš
namen

najhitreje in najbolje ako se
se poslužite

MAJIN OGLASOV
v SLOVENSKEM NARODU
ki so najcenejše in najbolj
uspešne metode oglaševanja,
prodajo, službo, stanovanje,
itd., itd.

POZOR!

DAME IN GOSPODJE!

POZOR!

Tvrdka

„TEHERAN“

JE OTVORILA NA SV. PETRA CESTI ŠT. 44 SVOJ

Orientalni salon

z veliko zalogo vsakovrstnih ročnih del, rezbarskih izdelkov, orientalskih kavčnih servisov, posode, orožja in antikvitet Orianta. Ne zamudite ogledati si največje skladišče perzijskih preprog v Jugoslaviji, kjer so na izbiro najlepší pirotski, bosanski, zenicki, srbski, macedonski in angorski vzorci. Ogled brezobvezno.

Tvrdka sprejema v popravilo poškodovane perzijske preproge, ki jih s pristno perzijsko volno popravijo strokovno izvežbane delavke iz Perzije.

Istotako zamenjava preproge oziroma jih vzame v protiracun. Sprejema naročila in daje pojasnila za pravilno čiščenje perzijskih preprog ter za obvarovanje istih pred molji.

Najboljši brnski blagovi

zajamčeno čisto volneni

moški in damski blagovi

Zadnje novosti za

jesensko in zimsko sezono

razpošilja starorenomirana

zaloga tvornice sukna

Siegel-Imhof, Brno

Palackého tř. 12 (Československá)

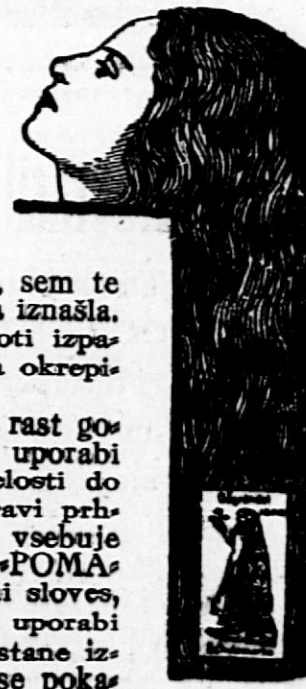
Največja izbira. Najnižje tvorniške cene.

Najsolidnejša izvršitev vseh naročil.

Na zahtevo vzorci zastonj in pošt. prosto

Jaz

ANA ČILAG

s svojimi 185 cm dolgimi, divnimi lasmi, sem te dobila z uporabo pomade, ki sem jo sama iznašla. Ona je priznana kot edino sredstvo proti izpadanju, v pomoč razvitka gostih las in za okrepitev las.

Pomore gospem, gospodom in deci za rast gostih in jakih las in daje že po kratki uporabi priroden sijaj in obvaruje prerane osivelosti do visoke starosti. ČILAG POMADA odpravi prhljaj v teku 48 ur. Niti eno sredstvo ne vsebuje toliko hranilne snovi za las kot ČILAG-POMADA, ki je po vsej pravici dobila svetovni sloves, ker dosežajo gospodje in gospe že po uporabi prve steklenice najboljši uspeh, ker prestane izpadanje las docela že po par dneh, ter se pokazuje nov porast. Ta uspeh prikazuje moj 50letni jubilej in milijoni zahvalnih pisem, ki sem jih prejela iz vsega sveta.

Cena velikemu lončku Čilag-pomade 60 Din, a dvojnatemu 90 dinarjev. — K vsakemu lončku je potrebno: 1 steklenica Special-Shampoo (za 20 pranj glave), 25 Din, poštnina posebej. — Razpošilja se proti povzetju ali predplačilu iz tvornice za SHS. Naslovite svoje naročilo točno na

„AURORA“, Sekt 42, Novi Sad
Železniška 38.

2016

Prodajalce in zastopnike sprejemamo za vsa mesta.